

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Maske in pepel

Danijel Devetak

Zlate in obredne faraonske, tragične in kričeče grške, aristokratske beneške, hinavske politične... Antične in sodobne; smešne, melanholične in strašne. Maske za pust, ples, rop v banki in mafijski krvav umor.

Maska je nastala na odrih vélikega teatra zgodovine. Tam proslavlja življenje in smrt, se veseli ob bežnosti, se roga preresnosti in živi od norosti. Družbena vloga - zlasti pustnih - mask je v problemskem branju realnosti, ironični obdelavi dejstev in v izpovedi nezavednega. Za en dan si družba v spačkih privošči ponorčevati se iz svojih napak. Letos je - nič čudnega! - veliki protagonist pustnih sprevodov in rajanj politična satira. Saj za Italijo sploh ne more biti drugače! Družba potrebuje pobalinski izraz, priložnost za osvobajajoče prestopništvo, da ne okosteni, da se ne mumificira, da ohrani prožnost in notranje ravnovesje. Maska je tedaj metafora in mit, h kateremu se družba zateka.

In še druga maska: za njo se človek vse preveč skriva. Kaže se takega, kot bi želel ali moral biti. Vedno bolj se prilagaja kolektivnim vsakdanjim maskam. Zanje imamo neokusno besedo: imidž. Prav te so še najbolj strašne. Mrzle, ledene maske; neme, brez osebne govorice. Njihov izraz je samo fikcija, ki jih nič več ne preseneča in ne gane. Z razdaljo recitirajo tuje vloge, scenarije iz zaprašenih knjig. Tudi madama Televizija, simptom in hkrati razodetje današnjega časa, dan za dnem skrbno oblikuje svoje privrženke kot lončar glino in izrisuje obraze, prišepetava besede, polni lupine...

Memento homo ex humo! Spomni se, človek, da izhajaš iz prahu zemlje, ki mu je Stvarnik »vdahnil v obličje oživljajočega duha.« Nismo sinovi ne slepega naključja ne političnih demagogov ne televizije. Naš Oče je Bog živih in ne mrtvih. Kliče nas k življenju, k jasnemu dnevu, s srcem na dan. Po postu že enkrat raztrgajmo vsakdanje umetne maske in krivične sponse; »tedaj napoči kakor zarja tvoja luč...« (Iz 58).

Kaj bi pripomnil k tej sliki, če bi me kdo to vprašal?

Človek, katerikoli dobi ali mišljenju pripadaš, se ne moreš izogniti temu dejstvu: prah si!

Zato potegni črto: tvoje telo bo postalo prah; tvoje bistvo (ime-nujemo ga tudi duša) pa bo šlo pred sodbo. Kam bom potem šel, odvisi od mene. Modrost mi svetuje, naj upoštevam Njegove besede.

Smrtna kazen in Katekizem katoliške Cerkve

Damjan Hlede

Zadnje čase lahko zasledimo po italijanskem časopisju vse večjo pozornost do smrtne kazni in do stališča, ki ga zavzema katoliška Cerkev do tega kočljivega vprašanja. Mnogi bralci se z javnimi pismi obračajo na uredništva časopisov s prošnjo po razjasnitvi stališča, ki ga novi Katekizem katoliške Cerkve zavzema do smrtne kazni. Mnogi se zgraženi sprašujejo, če je res to, kar trdijo nekateri, in sicer, da novi Katekizem dopušča smrtno kazen.

Začnimo kar z odgovorom na to vprašanje, ki vzbuja toliko hrupa. Da, res je, novi Katekizem katoliške Cerkve dopušča smrtno kazen. Tako pravi poglavje 2266:

»Varovanje skupnega blagra družbe zahteva, da napadalca onemogočimo, da bi škodoval. Na tej podlagi je prišlo do spoznanja, da ima zakonita javna oblast pravico in dolžnost, da strogo nastopa z ustreznimi kaznimi, v skrajno težkih primerih ni izvzeta tudi smrtna kazen. Iz podobnih razlogov imajo nosilci oblasti pravico, da z orožjem odbijejo napadaleca na državo.

Prvi namen kazni je, da popravi nered, ki ga je uvedlo zlo dejanje. Kadar krivec to kazen prostovoljno sprejme, ima le-ta pravno vrednost. Poleg tega je namen kazni, da brani javni red in varnost oseb. Končno ima kazen tudi zdravilno vrednost in

mora, v mejah možnega, prispevati k popolšanju krivca.«

Ko je kardinal Ratzinger, prefekt Komisije za pripravo Katekizma, leta 1992 predložil začasno verzijo teksta za Katekizem, je sprožilo poglavje 2266 val polemik. V Italiji je odmevalo predvsem nasprotovanje škofovske konference, ki ga je objavila tiskovna agencija katoliških tednikov SIR. V dokumentu je med drugim pisalo, da »uboj krivca, čeprav "legalen", ni učinkovit prispevek k pravičnejšemu sožitju; obratno... uboj bistveno pokvari družbeno sožitje.«

Razlogi, s katerimi Ratzinger in njegovi somišljeniki utemeljujejo svoje stališče, so nam neznani. Pa tudi ko bi bili znani, mislim, da bi bili težko sprejemljivi. Pravijo, da je utemeljitelj sprejemljivosti smrtne kazni sv. Tomaž Akvinski, ki ga Katekizem v poglavjih o zakoniti obrambi tudi priključuje kot vir, ne priključuje pa ga v poglavju 2266. Sv. Tomaž je namreč v svojem najpomembnejšem delu *Summa Theologiae* napisal tudi sledeče: »Čeprav je uboj človeka, ki spoštuje svoje dostojanstvo, nekaj bistveno grešnega, je uboj človeka, ki greši, lahko nekaj dobrega tako kot uboj neke zveri.« Seveda priključiti tak vir v bran smrtne kazni bi v novem Katekizmu iz leta 1992 ne bilo preveč primerno. Nekdo bi se lahko

branil, češ da je Akvinski pisal v XIII. stoletju, v posebnih okoliščinah. Toda, če je izvirna motivacija zmotna in sramotna, zakaj je bilo potem sprejeto načelo, ki sloni na njej?

Drugo vprašanje je naslednje: kaj pomeni formula »v skrajno težkih primerih«? Kdo je poverjen, da presodi, kdaj je nek zločin dovolj »skrajno težak«? In na podlagi kakšnih kriterijev: kvantitetnih, kvalitativnih, priložnostnih, moralnih...?

Legitimacija smrtne kazni povzroča v samem poglavju 2266 bistveno protislovje: kako lahko namreč uboj prispeva k »varstvu oseb in javnega reda«? Kako lahko smrtna kazen uresniči svojo »pravno in zdravilno vrednost«?

Poglavje 2266 novega Katekizma pomeni korak nazaj ne samo v primerjavi z drugim Vatikanskim cerkvenim zborom, ampak tudi s splošnim razvojem človeškega čuta, tudi laičnega, za pravičnost in za civilno sožitje na zemlji. Pomeni namreč korak nazaj v primerjavi z dosežki pravne in civilne kulture, ki segajo v sicer ateistično dobo razsvetljenstva, katerega najvidnejši primer je na tem področju Cesare Beccaria, ki je v svojem delu »*Dei delitti e delle pene*« prvič odločno obsodil smrtno kazen in dokazal njen

(se nadaljuje na 4. strani)

Pismo slovenskih škofov o duhovnih pripravah na obisk Janeza Pavla II.

Za trajne sadove papeževega obiska

Dragi bratje in sestre!

Znano vam je, da je sveti oče Janez Pavel II. obljubil svoj pastoralni obisk v Sloveniji v letu 1996. Datum še ni določen. Močno upamo, da se bo zdravje svetemu očetu tako izboljšalo, da bo mogel prvokrat priti v Slovenijo. To bo izpolnitev dolgega pričakovanja in zgodovinski dogodek v mladi samostojni slovenski državi. Zato je naša skupna dolžnost, da se svetega očeta spominjamo v molitvi in prosimo božje pomoči za njegovo zdravje.

Predsedstvo posebnega odbora za pripravo papeževega obiska je prevzel ljubljanski nadškof, vodstvo pa pomožni škof ljubljanske nadškofije msgr. Alojz Uran, ki bo dobil še druge sodelavce. V zvezi z državnimi organi Vatikana in Republike Slovenije bo začel pripravljati vsestransko organizacijo papeževega obiska. Še veliko pomembnejša pa je duhovna priprava na obisk svetega očeta Janeza Pavla II. Zato se v tem pismu slovenski škofje obračamo na vse duhovnike, redovnike in redovnice, župnijske pastoralne svete, razne molitvene skupine in vse vernike s prošnjo, da bi duhovno čim bolj sodelovali v pripravi na srečanje s papežem Janezom Pavlom II. v Sloveniji.

Duhovna priprava naj bi obsegala predvsem naslednje dejavnosti:

1. Poglobitev zavesti naše povezanosti s Cerkvijo, to pomeni najprej s Kristusom v občestvu z Bogom in med kristjani, kot je bilo geslo molitvene osmine v letu 1995. Koinonia - občestvo v Bogu, z Bogom in med kristjani. S tem je povezano čim boljše poznanje Cerkve in njene zgodovine, še posebej v Sloveniji.

2. Versko in moralno prenovo ter poglobitev osebnega, družinskega in javnega življenja. V ta namen naj bi po župnijah imeli duhovne obnove, neke vrste mistijone, čeprav misijonov v pravem pomenu ne bo mogoče izvesti po vsej Sloveniji. Pri tem naj sodelujejo zlasti mladinske in molitvene skupine.

3. Prizadevanje za spravo v vseh njenih razsežnostih. V letu 1995 bomo praznovali 50. obletnico konca druge svetovne vojne. To je za slovenski narod še posebno pomembno leto v znamenju sprave in odpuščanja. Zato želimo, da bi bila sprava in odpuščanje v družinah, med različnimi skupinami in v celotnem slovenskem narodu posebno pomembna naloga v duhovni pripravi.

4. Povezava vseh naših rojakov po svetu s Slovenci v domovini. Nedvomno se bodo naši duhovni pripravi pridružili tudi Slovenci po svetu in se udeležili, kolikor bo le mogoče, tudi obiska svetega očeta v Sloveniji.

5. Ekumenski pomen papeževega obiska, kakor se to dogaja v vsaki deželi.

6. Prizadevanje za mir z Bogom, med seboj in v družbi ter spoštovanje drugače mislečih. Papežev obisk ne sme biti samo kratek dogodek, ki sicer najde velik odmev v javnem življenju, temveč mora obroditi trajne sadove. Zato bomo v prihodnjih mesecih na različnih področjih in ob različnih priložnostih še veliko govorili o duhovni pripravi in trajnih sadovih papeževega obiska.

Vabimo duhovnike, redovnike in redovnice, župnijske pastoralne svete, molitvene skupine, bolnike in vernike, da čim bolj goreče in zavzeto sodelujejo v duhovni pripravi.

Ko se vam za vaše molitve in sodelovanje vnaprej iskreno zahvaljujemo, vas vse prisrčno pozdravljamo in kličemo na vas božji blagoslov.

Na 20. redni seji Slovenske škofovske konference v Kopru, dne 20. februarja 1995

Vaši škofje

Resnico vidi, kdor ima čisto srce

Kdo je slep? Kdor ne vidi. Biti slep je boleča resničnost. Ruski režiser Tarkovskij je posnel film o slikarju Andreju Rubljevu. V tem filmu je tudi naslednji prizor: skupina slikarjev se je napotila slikat notranjost neke cerkve. Na poti skozi gozd so jih na konjih dohiteli nasprotniki. Z bajoneti so oslepili slikarje in jih pustili same v gozdu. V drugem prizoru se oslepljeni plazijo po tleh in brezupno vpijejo. Za vsakega slepega človeka mora biti slepota zelo boleča in težko izkustvo; toliko bolj za slikarja, ki mu slikanje pomeni življenje.

Ko vidimo slepega, nas gane. Imamo sočutje z njim. Žal nam je zanj. In tako je prav. Toda veliko bolj kot telesna se mi zdi vredna sočutja duhovna slepota, ko človek ni sposoben videti resnice. Človek misli, da živi v resnici, toda dejansko živi v zmoti, v laži. Pomislite, kaj vse se dogaja, kadar so na ključnih mestih v družbi duhovno slepi ljudje!

Kdor je telesno slep, se tega zaveda in tudi tisti, ki so okoli njega, vedo, da je slep. O njegovi telesni slepoti nihče ne dvomi. Drugače je z duhovno slepoto.

Človek, kije slep, se navadno tega ne zaveda. Bolj je gotovo, da se njegove slepote zavedajo tisti, ki so okoli njega. Neredko pa se zgodi, da se tudi tisti, ki so z njim, ne zavedajo njegove slepote in mu sledijo v prepričanju, da vidi. To se zgodi, ker so tudi sami duhovno slepi.

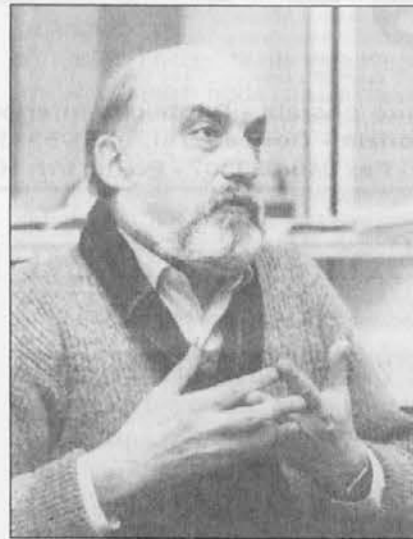
Mali princ pravi, da je bistvo očem nevidno. Z drugimi besedami: resnica se spozna predvsem s srcem. Ko govorim o srcu, mislim na človekovo bistvo, na njegovo jedro, na to, kar daje človeku biti človek. Srce je Cankarjeva zaklenjena kamrica.

Če kdo vidi samo tisto, ki ima čisto srce, od njegovega srca, od tega, kakšno je njegovo srce. Lahko je čisto ali nečisto. Čisto srce ima, kdor ni posesiven, ga ni strah zase in je notranje svoboden. Nečisto srce pa ima, kdor je suženj svojih neurejenih strasti.

Resnico vidi samo tisti, ki ima čisto srce. Čim bolj ima kdo čisto srce, tem bolj vidi resnico. In nasprotno: čim bolj ima človek nečisto srce, tem manj vidi resnico. Zato naj očisti svoje srce, kdor želi videti resnico.

Ivan Hočevar

Tudi don Vatta se je prijavil

Vsi časopisi so poročali o tem: dva duhovnika sta bila prijavljena na sodišče, ker sta pomagala priseljencem z neurejenim statusom. Ko kdo prosi duhovnika ali kogarkoli za pomoč (posebno ko gre za življenjske probleme), tedaj ne vprašaj, če poteka vse v spoštovanju zakonov ali ne. Duhovnik ali kristjan se držita božjega zakona, ki je nad človeškim. V znak solidarnosti s tema dvema duhovnikoma so se prijavili na sodišču tudi nekateri italijanski škofje in duhovniki. Med temi, kot rečeno, tudi don Vatta, ki je izjavil, da bo skušal pomagati pribežnikom vsakokrat, ko bo naprošen.

Vrnili so se mučenci

»V našem stoletju so se spet pojavili mučenci, pogosto neznani kot neznani vojaki v božji službi. Kolikor je mogoče, ne smejo biti pozabljeni.« Tako je dejal sv. oče Janez Pavel II. In res je v zadnjih 30 letih nad 550 duhovnikov, redovnikov in redovnic umrlo mučeniške smrti v raznih delih sveta. Preteklo leto največ v Ruandi: nad 241 žrtev med škofi, duhovniki, redovniki in redovnicami. Za kristjane je hudo posebno v nekaterih islamskih državah, kjer divjajo fundamentalisti.

Ali je postala mimoza retorika in formalnost?

Danes se veliko sprašujemo, kakšno je mesto ženske v Cerkvi.

In vendar je danes bolj kot v preteklosti ravno v ženskih rokah spreminjanje, ki je na dnevnem redu v Cerkvi in v družbi.

5. marec - 1. postna nedelja Kakšen post »osrečuje« Boga

Silvester Čuk

Postni čas, ki smo ga pričeli minulo sredo s spokornim obredom pepeljenja, je »močen« čas bogoslužnega leta. Vsak delavec ima svoj mašni obrazec in bogata berila. V prvem postnem tednu stane nam preroka Izaija in Joel sporočala, kakšna je božja zamisel o postu. Bog noče samo zunanjih postnih vaj, pritrgovanja v jedi in pijači, v zabavah in še v čem, temveč tudi in predvsem notranjo preno: da si prizadevamo za pravičnost in dobroto. Po preroku Izaiju nas poučuje, naj se ne postimo »v prerokanju in prepiru«; naj si ne mislimo, da je Bog neznančno srečen, če smo zaradi posta potrti in hodimo okrog kot meglene prikazni. »Kadar se postite, se ne držite čemerno kakor hinavci,« pravi Jezus v svojem govoru na gori (»hinavci« so farizeji, ki so o Jezusu govorili, da je »požrešnež in pijanec«, ker je jedel in pil kot vsi normalni ljudje), »mažejo si namreč obraze, da ljudem pokažejo, kako se postijo.« Post ni fakirstvo. Post ni teater, ki traja štirideset dni; post je čas prizadevanja za notranjo lepoto.

Kako je to lepoto mogoče doseči, je povedano v prvem postnem hvalospjevu: »Z večjo vneto naj bi se posvečali molitvi in delom ljubezni do bližnjega.« Cerkev, ki ji je zaupana razlaga evangelija, nas uči, da ljubezen do bližnjega pokažemo s telesnimi in duhovnimi deli usmiljenja. Nekdaj smo se jih pri krščanskem nauku učili na pamet in starejši bi jih morda še znali naštet. Po zgleddih iz Svetega pisma stare in nove zaveze navadno navajamo sedmero telesnih in sedmero duhovnih del usmiljenja. Telesna dela usmiljenja so: lačne nasičevati, žejne napajati, popotnike sprejemati, nage oblačiti, bolnike obiskovati, jetnike reševati in mrtve pokopavati. Vse, razen zadnjega, našteva Jezus, ko slika prizor vesoljne sodbe ob koncu časov. Duhovna dela usmiljenja pa so sledeča: grešnike svariti, dvomljivcem prav svetovati, žalostne tolažiti, krivice voljno trpeti, žalivcem iz srca odpustiti, za žive in mrtve Boga prostiti. Mnogi ljudje, tudi taki, ki Kristusa in njegovega nauka ne poznajo, marsika-

tero od naštetih del opravljajo, saj jim Bog tako svetuje po svojem (p)osebne poslanca, po glasu vesti. Mi pa, če smo iskreni, pogosto opuščamo marsikaj, kar bi kot Jezusovi učenci morali opravljati.

V današnjem evangeliju pravi Jezus: »Človek ne živi samo od kruha.« Kruh - mišljen kot vsakdanja hrana - je okusen, če ga uživamo v družbi ljudi, ki se imajo radi. Kako lepo bi bilo, ko bi vsaj ob nedeljah naše družine v miru sedle za mizo, kjer bi njihovi člani ne samo jedli, temveč bi tudi drug drugemu stregli s prijaznostjo in hvaležnostjo! Otipljiva ljubezen - in to je bistvo posta - se mora pričeti doma, sicer bo vse naše prizadevanje za krščansko rast obviselo v oblakih. Premalokrat tudi pomislimo - pa ne samo otroci in mladina! - da mnogim tisto, kar se nam zdi samo po sebi umevno, manjka. Kako se bomo zagovarjali pred Očetom, ker njegovih darov nismo pravično delili z drugimi njegovimi otroki, našimi brati in sestrami?

Katera novost?

Škofovo sporočilo ob postni nabirki

Močna je želja po spremembah. Preveč je stvari, ki ne gredo prav. Toda tarnanju nad tem, kar ne deluje, se danes pridružuje strah, da se stvari poslabšajo na vseh področjih: na področju prava in miru, spoštovanja življenja in stalnosti družine, človeškega napredka. Kaj naj naredimo?

Krščanska vera odločno nasprotuje vsakemu pesimizmu. Pred negotovimi in zaskrbljivimi perspektivami, ki vznemirjajo razum in otežkočajo razmerja v družbi, odgovarja božja beseda: »Glej, vse delam novo!« (Raz 21,5). Torej se mora obrniti na bolje; samo na ta način menjati pomeni živeti.

Neizpodbitna gotovost, damo-remo misliti na preno, ki je avtentična in trajna, ima svoje zagotovilo v vstalem Kristusu, v poti, ki jo je on izbral, ko je premagal smrt in dosegel slavo.

Pripravljamo se na njegovo Veliko noč, ki bo tvorila »prehod« do polnosti življenja za človeštvo in za svet, ker se bodo kristjani navzeli njene moči in z njo prekrasili zgodovino.

Naj nas ne prevzame panika. Ne vdajamo se zasužnjujoči miselnosti v zvezi z materialnimi skrbmi. Ne zapirajmo se pred nebeško razsežnostjo. Evangelij vliva verniku svežo kri: to je ljubezen, to je iskreno darovanje samega sebe, to je zastojna zagnanost, da damo in služimo.

Jezus pričakuje od svojih pristašev, da brez pridržkov sprejmejo veliko tekmo proti smrti in vsemu, kar ji je podobno, vsemu, kar jo že vnaprej napoveduje, jo pospešuje in ji je naklonjeno. Vabi nas, da se rešimo egoizma, ki uničuje človeka, z nenehno pozornostjo do sebe in do lastnih stvari, s sužnostjo zemskim gotovostim.

Postni čas nas vodi na pot svobode in velikodušnosti. Pot, ki naj usmerja naše korake, ki naj pospešuje njih ritem in ki naj jih usklajuje z onimi celotnega občestva. Vsi skupaj bomo pričevali za našega Boga in njegovega Kristusa, »ki je prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju« (Jn 10, 10).

Lovrenc, škof

Kratka, a pomembna beseda

Post. Laične revije ga predstavljajo kot novo odkritje: na voljo so posebne luksuzne klinike, v katere sprejemajo debeluhe za posebno voden post. To stane veliko. A kaj zato? Potem se boš lahko pohvalil pred prijatelji (ali v visoki družbi), kje si bil, kako se sedaj dobro počutiš; zamolčiš pa, koliko je stalo.

To je post modernih ljudi, ki jim je pri srcu le zunanost: da se celo s tem potem bahajo.

Drugačen je post, ki ga ponuja in priporoča Cerkev. Pred telesnim po-

Kristusa, ne pa puhle modernosti, ki lahko koristijo do neke mere le za zunanost. Pri tem vidimo, kako nam je Cerkev skrbna mati, ki skrbi za naše notranje in zunanje ravnovesje, za stalno vez z Bogom, ki je edini in najvišji cilj vsega našega doživljanja in življenja. Ta je naš pravi klic!

Ti govori so nam potrebni

Celotna verska skupnost se označuje kot božje ljudstvo, ki posluša božjo besedo, kadar se zbira ob oltarju. Predviden je trenutek tišine, da premislimo besede, ki smo jih slišali.

Večkrat se pritožujemo nad zmedo današnjega časa, gremo pa mimo ponujene priložnosti osebnega notranjega bogatenja. Cerkev daje svojim vernikom te trenutke in to so postni govori, ki nam odpirajo širši in globlji pomen pomembnih življenjskih vrednot.

Postni govori bodo v CERKVISV. JAKOBA V TRSTU vsako nedeljo ob 16. uri.

- P. Ernest Benko:
 - Tvoja in moja stiska; nedelja, 5. marca.
 - Izdal sem nedolžnega; nedelja, 12. marca.
 - Ne poznam ga; nedelja, 19. marca.
 - Ali me ljubiš?; ponedeljek, 20. marca.
 - Pridi, Gospod!; torek, 21. marca.
 - Jaz sem z vami; sreda, 22. marca.
 - S križem za teboj; nedelja, 26. marca.
 - Ljubil nas je do konca; nedelja, 9. aprila.

Postni govori bodo tudi PO RADIU TRST A vsak torek in petek ob 16.45. P. Ciril Alojz Božič: Življenje v Kristusu; petek, 3. marca. P. Marijan Čuden: Nравnost človeških dejanj; torek, 7. marca. P. Marijan Čude: Življenje po vesti; petek, 10. marca.

Post je čas, v katerem se lahko v svojih srcih nekoliko ustavimo, da prepoznamo svoj pravi obraz.

stom je notranji post: zdržiš se vsake notranje napake v besedi, vedenju, mišljenju, gledanju na bližnjega. Post ima tako predvsem vzvišen cilj, ker se postiš zaradi Boga, posnemaš Kristusov post in se očistiš vsake hudobije. Cerkev priporoča tak post za celo leto, posebej pa v postnem času.

Postna zapoved je jasna. Post pomeni, da se naješ enkrat v dnevu, zjutraj in zvečer vzameš kaj malega. To velja za pepelnico in veliki petek (tudi za veliko soboto), zdržek mesa pa vse petke v letu, posebej v postnem času; sicer ne samo mesa, temveč tudi takih jedi, ki so po splošni sodbi drage in izbrane. Zapoved posta ne velja za tiste, ki so prekorčili 60. leto; zdržek mesa velja od 14. leta dalje. To je izredna duševna vaja, saj ti post pomaga, da se izogneš nekaterim napačnim navadam. Starši, ki bodo v tem duhu vzgajali svoje otroke, bodo skrbeli za njihovo srečo. Poslušajmo glas Cerkev in samega

POGLED V SLOVENIJO

Nov poziv za narodno spravo, a je zanjo malo upanja in pripravljenosti

Slovenski časniki so polni pripevkov o počastitvi konca druge svetovne vojne, ko sta bila premagana fašizem in nacizem. O tem je veliko oddaj in pogovorov tudi po radiu in televiziji. Razčlenjujejo se pojmi in kategorije (politične, sociološke in psihološke), kot so revolucija, državljanska vojna, represija in drugi. Pri tem je očitnih nekaj pomembnih dejstev. Pripravniki obeh taborov (partizanskega in domobranskega), ki so se med drugo svetovno vojno bojevali v okviru različnih političnih izbir in ideologij, ne popuščajo v svojih stališčih, zaradi česar v Sloveniji najbrž ni možnosti za resnično narodno spravo, ki naj bi jo dosegli ob bližnjem proslavljanju konca druge svetovne vojne oziroma zmage nad fašizmom in nacizmom. V obeh taborih so sicer že pripravili programe praznovanj, ki bodo potekali - tako kaže - ločeno. Sedanje polemike o narodni spravi v vsakem primeru le še poglobljajo rane na celotnem narodnem telesu ali celo odpirajo nove.

Nekdanji pripadniki partizanskega (ali osvobodilnega) gibanja so sicer precej pasivni, saj so uvideli, da so jih med drugo svetovno vojno zlorabljali tisti, ki so ves čas načrtovali, kako bodo Slovenijo oblikovali kot komunistično in diktatorsko državo, v kateri bi bila dovoljena in priznana samo ena ideologija.

Domobranci in drugi protikomunisti pa zatrjujejo, da so se zavestno, torej po svoji volji, odločili za odpor mračnjaški politiki in ideologiji, ki sta hoteli podjarmiti Slovenijo. Za

kolaboracijo, torej za sodelovanje z Italijani in Nemci, pa se je bilo potrebno opredeliti zaradi tega, da so v državljanski vojni, ki so jo začeli komunisti, sploh lahko preživeli. To vse naj bi pomenilo, da so bili protikomunisti ob koncu vojne sicer premagani, toda v resnici so zmagovalci.

Takšna zatrtjevanja poslušamo v Sloveniji, a še zlasti tukaj v Ljubljani, kjer se pripravljajo na slovesnosti, ki bodo v mesecih maju in juniju letos. Na uradni ravni jih pripravlja Častni državni odbor; proti-komunistične sile oziroma nekdanje domobranci in njihove somišljeniki pa zastopa Slovenski spominski odbor. Slednji je državnemu zboru in oblastem poslal poseben poziv z zahtevami, ki bi privedle do konca državljanske vojne in nato do sprave. Dokument je podpisalo 50 znanih Slovencev iz vse države in iz zdomstva, v podpisovanje pa ga bodo predložili tudi celotni slovenski javnosti. Slovenski spominski odbor svoje zahteve utemeljuje z dejstvom, »da nujna pot do sprave ni mogoča, ker nasilni prevzem oblasti, ki ga je deloma že med vojno, v celoti pa po njej izvedla komunistična partija, doslej ni bil pravno obsojen, zaradi česar se samostojna in demokratična slovenska država še ni ločila od prejšnjega totalitarne sistema in ga torej pravno še ni spoznala za takšnega.« Justin Stanovnik, predstavnik gibanja Nova slovenska zaveza in soavtor novega poziva državnemu zboru in oblastem, pa meni, »da svoboda in demokracija, ki smo ju

dosegli pred leti, nista tisto, kar smo pričakovali.« On vidi glavno oviro v dejstvu, »da državljanske vojne v Sloveniji še zmerom ni konec. Ta bo končana takrat, ko bomo povedali, kaj je ta vojna bila. Vzrok zanjo je bil vstop komunizma v naše življenje.«

Poziv Slovenskega spominskega odbora v bistvu predvsem zahteva, da slovenska država obsodi revolucionarno nasilje in nosilce tega nasilja po letu 1991; ne zahteva torej, da država obsodi osvobodilni boj, ampak da obsodi zlorabo tega boja za komunistično revolucijo; ne zahteva, da odobri nedovoljeno kolaboracijo, ampak da prizna obstoj in legitimnost slovenske samobrambe in odpora proti revoluciji. Državni zbor naj skratka sprejme stališča in zakone, ki bodo omogočili enakopravno sožitje vseh Slovencev, kar bo nekoč lahko pripeljalo do sprave.

Doseči spravo je zdaj nemara največja naloga slovenske države in vseh tistih, ki so bili udeleženi v medvojni dogodkih, pomoru domobrancev po vojni in pri dogodkih v desetletjih komunističnega nasilja po letu 1945. Morda se bodo stališča in pogledi na spravo zblížali, potem ko bo državni zbor sprejel ustrezne zakone. V razpravi je 5 zakonov, ki z raznih vidikov razčlenjujejo omenjene dogodke oziroma spravo. O tem, kako vendarle čimprej doseči narodno spravo v Sloveniji, pa se v teh dneh pogajajo predstavniki strank vladne koalicije, med katerimi so tudi Slovenski krščanski demokrati. F.Z.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Lira potrebuje stabilno državo

Mehiška kriza, ki je oslabil dolar, in hude težave ene izmed vodilnih britanskih bank so povzročile pravi potres na svetovnem valutnem trgu. Žrtev je postala tudi lira, vendar pa to ne opravičuje njenega nezadržnega padanja, saj ne izgublja samo v primerjavi z marko, temveč tudi v odnosu z večino drugih valut. Nemška marka se drži visoko nad viharimi valovi in pluje kar se da na varno, vendar pa njena naraščajoča vrednost spravlja v težave njen izvoz. Sploh se nemška

lira tudi malokdo zaupa, čeprav realno ni verjetno, da bi marka veljala več kot tisoč lir. Kar je preko, je napihnjeno. To stanje pa pridno izkoriščajo italijanski izvozniki, proti katerim se druge države že pritožujejo.

Politika se v preteklem tednu ni nikamor premaknila, ker vsakdo še naprej trobi v svoj rog: desnica opravičuje svoj vladni neuspeh s sabotažo Severne lige in sistematičnim nasprotovanjem opozicije; zato trmasto zahteva volitve že junija, češ da Dinijeva tehnična vlada ni politično utemeljena, parlament delegitimiran in demokracija spodkopana. Sredina in levica branita Scalfara kot garanta ustave, vladi pa skušata omogočiti, da sprejme najnujnejše varčevanje za stabiliziranje dolga in da prevzame najmanj popularne ukrepe. Vendar pa vse kaže, da je boj za volitve izgubila in da se ne bo mogla izogniti junijski volilni preizkušnji, ki bo polna pasti in negotovosti, tudi če bosta sredina in levica šli skupaj proti desnici.

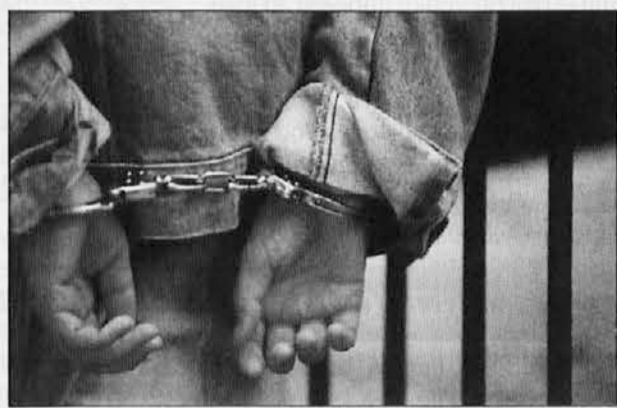
Dvom o resnosti italijanske države utemeljuje tudi informacija, da je prejšnji teden vlada ponovila (t. j. podaljšala) veljavnost odloka, ki določa sredstva v korist kulturne dejavnosti slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji. To so sredstva, ki bi jih morala država izplačati že leta 1994; prav v teh dneh pa dežela FJK terja od naših ustanov, naj dokažejo, kako so uporabila sredstva, ki jih še niso dobila. Potem se še čudijo, če se kdo spominja stare Avstrije. - S

valuta obnaša začuda dobro: Nemčija težko plačuje združitev, njen javni dolg je močno narasel in prav zdaj je po dolgih letih sindikalnega premirja prišlo do verige stávk. Vendar pa to nikogar ne moti, ker Nemčija uživa ugled resne in stabilne države in zato marka v svetu vse bolj nadomešča dolar kot rezervna valuta. Italijanska lira pa tone, ker je politično nestabilna in v izvajanju reform neresna. Zato

Občuten porast kriminala na Goriškem

Uprava za no tranje zadeve v Novi Gorici (v Italiji bi bila to kvestura) je častnikarjem posredovala razne podatke o kriminaliteti v občinah na Goriškem. Upoštevane so prejšnje velike občine Nova Go-

rica, Ajdovščina, Tolmin in Idrija. Gre za porast kaznivih dejanj na raznih področjih, čeprav krivci oziroma osumljenci niso omenjeni. Slednje so prijavili tožilstvu v Novi Gorici, ki odloča o tem, če jih bodo predložili v preiskavo in sodni postopek.

V gradivu o stanju kriminalitete je napisano tudi, da je bilo s kaznivimi dejanji povzročene za okrog 12 milijard tolarjev škode. To je velik znesek, če ga primerjamo s kriminaliteto drugod v Sloveniji. Ugotavljajo tatvine in goljufije, ki jih povzročajo posamezniki ob preoblikovanju sedanje družbene lastnine v zasebno in druge oblike lastnine. Sicer pa je v omenjenem poročilu zapisano, »da so poslovne goljufije predvsem odraz sedanjih moralnih vrednot v družbi.«

Kar zadeva mamila, se je število kaznivih dejanj lani povečalo za nad 90 odstotkov. Tožilstvu je bilo prijavljenih 57 oseb, od tega 13 mladoletnikov. Obdelanih je bilo kar nekaj skupin, katerih člani so si med seboj in drugim dajali in preprodajali mamila. Odkritih je bilo 21 večjih nasadov konoplje s 712 sadikami. Največ nasadov konoplje, iz katere pridobivajo mamila, je policija odkrila v Zgornji Vipavski dolini, v bivši ajdovski občini. Tam so namreč odkrili 7 nasadov, na katerih so mladoletniki in drugi gojili 444 sadik konoplje.

M.

Italijanska vlada nasedla kričačem?

Milan Gregorič

V začetku februarja je ustavno sodišče Hrvaške razveljavilo kar 36 od skupno 80 členov statuta istrske župnije in od tega 18 takih, ki so se nanašali na pravice italijanske manjšine. V svoji obrazložitvi je sodišče poudarilo predvsem to, da si župnija ne more samovoljno s statutom širiti kroga svojih pristojnosti mimo zakona o lokalni upravi in samoupravi. Pri tem se ne more sklicevati niti na mednarodne konvencije in sporazume, če le-ti še niso bili ratificirani v hrvaškem parlamentu. Glavno vodilo sodišča pri razveljavitvi navedenih členov je torej bilo uskladitev statuta s hrvaškimi zakoni in ustavo. Vendar je bil v sedanjem naelektrnem ozračju in ob samooklicani pravici raznih zunanjih botrov o poseganju v istrske zadeve preračunano zagnan velik hrup, ki je razsodbo sodišča prikazal kot napad na italijansko manjšino ter s pridihom grožnje kričavo napovedal internacionalizacijo problema.

Temu je očitno nasedla tudi italijanska vlada, ki se je z

domnevnim namenom razčiščevanja zapletla najprej v odklic svojega ambasadorja v Zagrebu, takoj nato pa je še pozvala hrvaškega veleposlanika v Rimu dr. Davorina Rudolfa na razgovor v italijansko zunanje ministrstvo (Farnesino). Le-ta je pogovornike opozoril, da so razveljavljeni člani statuta izstopali iz zakonskih in ustavnih okvirov Hrvaške. Hkrati jim je zagotovil, da njihova razveljavitev ne zmanjšuje nobene od sedanjih pravic, ki jih italijanski manjšini zagotavljajo ustava, zakon o manjšinskih pravicah ter pravicah etničnih in nacionalnih skupnosti in drugi predpisi. Ponovil je tudi stališče sodišča, da se v statutu ni mogoče sklicevati na mednarodne konvencije in sporazume, če hrvaški parlament le-tih še ni ratificiral. Mednje sodi tudi rimski (tripartitni) sporazum o zaščiti manjšin v treh sosednjih državah. Na koncu je še poudaril, da je med Hrvaško in Italijo v teku dogovor o sklenitvidvostranskega sporazuma o statusu in zaščiti manjšin in da je Hrvaška pripravljena priznati italijanski manjšini največjo možno zaščito, vendar pri tem pričakuje, da bo

tudi Italija priznala, nudila organizacijsko pomoč ter ustrezno zaščitila doslej še nepriznано hrvaško manjšino v Italiji.

Tudi sami tvorci statuta po ovinkih sramežljivo prevzemajo ob dokaj neprepričljivih izjavah razočaranja del krivde nase. Predsednik župnijske skupščine Damir Kajin je npr. resignirano priznal, da so se zavedali, da si mnogih stvari župnija ne more sama urejati. Kljub temu so v statutu dali največji poudarek manjšini predvsem z namenom »njene absolutne (neomejene) zaščite.« Predsednik Istrskega demokratskega zbora Ivan Jakovčič pa je napovedal zakonodajne pobude v smeri spreminjanja nekaterih hrvaških zakonov in ustave z namenom razširitve pristojnosti župnije in krepitve manjšinske zaščite. Oba sta tudi pohitela z ugotovitvijo, da najbibil Istra v svoji viziji države, lokalne samouprave in manjšinske zaščite na evropski valovni dolžini in s tem tudi daleč pred okoljem, v katerem je.

Smrtna kazen...

(nadaljevanje s 1. strani)

nesmisel. »Smrtna kazen ni koristna, ker daje ljudem zgled krutosti. Zdi se mi absurd, da zakoni, ki izražajo javno voljo, zaukažejo javni zločin, da bi oddaljili ljudi od zločinov.« Poglavlje 2266 pomeni korak nazaj tudi v primerjavi z izrazito obsodbo smrtne kazni in krivičnega, birokratiziranega pravnega sistema, ki predstavlja eno izmed poglavitnih sporočil Kafkovega literarnega opusa.

Podoba prikazuje mučenja in smrtne obsodbe, ki so bile v veljavi v XVI. stoletju. Ali nas zgodovina kaj uči?

Predvsem pa mislim, da poglavje 2266 ne spoštuje osnovnega evangeljskega sporočila o ljubezni do Boga in do bližnjega, ki se uresničuje v prvi vrsti prav v ljubečem sprejemanju in odpuščanju. Bog se vedno postavlja na stran človeka, na stran življenja, tudi če je o-madeževano z grehom. V tem je velična Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja. Zato je življenje nekaj svetega; ker je dar Tistega, ki je sprejel nase vse grehe človeštva. Človek si v nobenem primeru ne more prilaščati pravice, da bi odločil o življenju ali smrti človeka.

Smrtna kazen je danes prisotna v številnih državnih zakonodajah. Toda zakonodaja je proizvod ljudi in izraža voljo ljudi. Tudi če je takšna zakonodaja zame nesprejemljiva, jo zato lahko razumem. Nikakor pa ne morem razumeti, kako Katekizem, ki je namenjen vzgoji človeških duš in ki skuša izražati in v današnjem svetu uresničevati voljo Boga in ne volje nekaterih ljudi, lahko dopušča smrtno kazen. S takšnim stališčem katoliška Cerkev škoduje sama sebi, predvsem pa svojemu pastoralnemu poslanstvu. Kaj lahko duhovnik odgovori mlademu, ki ga upravičeno lahko vpraša: »Kako je mogoče, da Cerkev, ki se bori za pravico do življenja od spočetja dalje, dopušča smrt kot legitimno kazen?«

Lahko se opraviči, češ da je Katekizem sad združitve stališč različnih kardinalov in škofov, ki so izraz različnih narodnih kultur in teoloških šol. To je sicer res, toda Katekizem ni in ne more biti kompromis. Po drugi strani pa tudi absolutno popoln ne more biti. Zato mislim, da je treba poglavje 2266 sprejeti v sklopu celotnega Katekizma kot hud madež, kajti samo Bog je gospodar življenja, prelita kri pa vedno kliče novo prelitje krvi.

Damjan Hlede

Tolerirano zlo in ne pravica

Zakoni in prostitucija: problem, ki išče rešitev

Pojav prostitucije je v današnji družbi presegel vsako mero dostojnosti, preplaval je središča predvsem velikih mest in privedel do prenasičenosti. Veča se število ljudi, ki se prostituciji vdajajo, in grozi nevarnost okuženja (s spolnimi boleznimi, aidsom itd.); obenem se širi izkoriščanje žensk, ki jih kot živino dovažajo v Evropo iz dežel tretjega sveta in z Vzhoda. Pojavljajo se tudi nove oblike prostitucije (viadosi, transseksualci ipd.), raste število zločinov, krepijo se uporaba in prodajanje mamil, strahovanje in vsakovrstni kriminal. Rešitve, ki se ponujajo, še zdaleč ne odgovarjajo potrebam. Gre za kompleksno situacijo, v kateri bi morali igrati pomembno vlogo zdravstvo, primerna kontrola javnega reda, pregled ilegalnega dotoka tujih državljanov in ne nazadnje temeljita vzgoja o spolnosti.

Sam obstoj prostitucije še ne pomeni, da jo moramo sprejeti. Tudi mafija in vsakovrstna pokvarjenost sta družbeni dejstva; ali ju moramo zaradi tega sprejemati? Ali sta človeku in njegovemu dostojanstvu v korist?

Prostitucija izhaja iz spačenega pogleda na spolnost kot trgovanje s telesom. Nezadovoljiva strast najde pomiritev le tedaj, ko postane partner predmet v njeni oblasti. Gre za obubožanje čudovitega daru, ki ga je Bog dal človeški osebi, ko je ustvaril moškega in ženskega, tempelj svetega Duha, da bi si vzajemno razdeljevala svoje človeško bogastvo v ljubezni. Kdor se prostituira, ni oseba, s katero lahko vzpostaviš odnos, v katerem najdejo mesto čustva, spoštovanje, želja po topli človeški prisotnosti. Prostituirani človek postane predmet, ki poteši strast in v tem najde vir zaslužka. Človek ne živi za spolnost, ampak je spolnost ustvarjena v službi celovite rasti osebe v ljubezni. Prostitucija je radikalna negacija tega pogleda. Spolnost je najintimnejši del človekove biološke razsežnosti, ki se odraža v moškosti in ženskosti, in oseba ni le telo, iz katerega moreš iztisniti užitek. Je več.

Na zakonodajalni ravni nekateri zatrjujejo, da je prostitucija zlo, ki ga je treba tolerirati. Naša civilizacija je spomenik svobodi človeka, ki lahko počenja s svojim telesom in življenjem, kar hoče. Italijanski zakoni ne predvidevajo izrecnih prepovedi v zvezi s prostitucijo. Javno mnenje vsekakor meni, da je treba nekaj ukreniti, ima pa zelo različne poglede. Ljudje z ene strani zahtevajo, da se pojav obeleži kot zločin, ki pa ostaja brez kazni. Z druge strani zahtevajo organizirano prostitucijo v določenih krajih, z določenimi postopki in v primerljivih higienskih pogojih. Spet drugi zahtevajo popolno liberalizacijo, da bi se lahko kdorkoli na osebni ali združni ravni organiziral. Še se najde kdo, ki pa je za odpravo tega zla.

Pomembna je zavest, da prostitucija sama po sebi ni nekaj dobrega, temveč le tolerirano zlo. V družbi bi se moral uveljavljati in zabraniti predvsem interes državljanov, ki si želi red in moralno. Omejuje naj se zlo, ne pa to, kar je v človeku dobrega! Svoboda prostitucije ne more dopuščati, da so postavljeni v nevarnost tisti, ki je ne odobravajo. Država mora zagotoviti in - če potrebno - odločno postopati, da neka dejavnost ne postane vir širjenja bolezni in kriminala; zaenkrat se pred tem problemom izkazuje legalno in operativno nepripravljena ter nemočna. Zakonodajalec bi moral operativno poseči najprej s primerno in celotno spolno vzgojo, ki bi poudarjala, da se o človekovem življenju in dostojanstvu ne da razmišljati s tržno in ekonomsko logiko, ki v temeljih ogroža in ruši najprej družino ter še najbolj negativno vpliva na mlade. Ustvarjati bi moral pobude, ki bi omogočale osebam v tem stanju, da bi se zavedale svojih dejanj, in da bi jim pomagale zaživeti dostojno ter človeka vredno življenje. Prve žrtve tega socialnega zla so namreč prav osebe, ki se prostituciji vdajajo in jo ponujajo. Potrebne so človeške besede, pozornosti in pomoči iz tega položaja. **g.s.**

BRALCI PIŠEJO

Ko smo v prejšnjem mesecu obhajali praznik kulture, je bilo o njej veliko besed v tisku, po radiu in televiziji. Človek dobi vtis, da se v javnosti poraja vedno večja zmeda. V tisku npr. najdemo v isti številki podpise ljudi vseh vrst, ki oznanjajo svoje ideje.

In vendar mora kulturni svet izhajati iz svetovnega nazora, pa naj bo ta krščanski ali drugačen. Iz teh dveh korenin, iz jasnih načel rastejo sadovi kulture.

Kjer ni jasnosti, mečejo vse v en koš. Zato pride do zmešnjave, ko celo zahtevajo, naj se sadovi iz teh dveh vrst zlijejo v eno, kar je pa nemogoče. Kaj bi rekel Anton Mahnič, ko bi vstal iz groba? Gotovo bi bil njegov klic: »Nikar po tej poti, ker se boste še bridko kesali!«

Kako je bilo do zdaj pri nas? Na eni strani ljudje s krščanskimi načeli, ki so z velikimi osebnimi ali skupnimi žrtvami vodili organizacije, pevske zборе, Katoliški dom v Gorici in domove po župnijah. Na drugi strani pa je podpora prihajala iz bivše Jugos-

slavije in so se tako vsi dobro imeli.

Zdaj so se razmere spremenile in z Vzhoda tem ljudem ne prihaja več pomoč v prejšnji meri. Zato bi se radi strnili z nami. Vse to veje iz sedanjih novic od vsepovsod na kulturnem področju. Držati se je treba lastnega svetovnega nazora v kulturi in odklanjati zmedo, ki ne bo prinesla dobrega. Tam pa, kjer bi moralo biti sodelovanje, so velike težave. Na političnem področju bi morali delati skupno, ker gre za dobro celotne naše manjšine. Samo trud SSK je premalo, ker morajo ostali slediti državnim strankam, za katere volijo. Kdaj bi že bil uresničen 6. člen ustave, če bi skupno nastopali! Tu gre za pravice našega naroda, kar ne vidijo tisti, ki jim te stranke ukazujejo.

Jasnosti je treba! Na kulturnem področju sledimo vsak svojemu svetovnemu nazoru, ker gre za temeljna življenjska vprašanja; v politiki pa imejmo vsi pred očmi blagor našega ljudstva, da bomo gradili boljšo bodočnost sebi in drugim.

fm

Srečanje z Ernestom Oliverom

Priraja ga goriška škofijska mladinska pastorala

Kdo je? Marsikdo ga ima za »nega največjih ljubiteljev tega stoletja«. Leta 1964 je komaj 24-leten z ženo in nekaj prijatelji ustvaril skupino, ki si je želela služiti najrevnejšim in odpraviti lakoto z oblička zemlje. To je bil nastanek (danes že mednarodne) organizacije SERMIG (Servizio Missionario Giovani), v vodstvu katere je Olivero še danes kot štiriinpetdesetletni upokojeni bančni uradnik, oče treh otrok. Njegov cilj? Spreminjati krivice v dejanja ljubezni, vojne arzenale v arzenale miru. Njegovo orožje? Sveto pismo. Njegovi predstojniki? Najponižnejši; v njih je prepričan, da najde Kristusa. Njegova sredstva? Mogočneži in tisti, ki ne ljubijo bližnjega samo z besedami. Kot »pustolovski bojevnik« potuje iz celine v celino. Išče ponižne, emarginirane, bolne, zapostavljene in vse tiste, v katerih najde prvo in največjo ljubezen svojega življenja: Boga. Eminentne svetovne osebnosti so ga celo predlagale kot kandidata za Nobelovo nagrado za mir.

Kot neutrudljiv animator je organiziral shode po mestnih trgih z znanimi pevci, poste tisočih mladih po turinskih ulicah; kot romar je po italijanskih cestah oznanjal pravico in ljubezen do emarginiranih, zapornikov, šibkih; govoril je o povračilu revnim, odpuščanju, miru in upanju. Največkrat se je obračal na mlade, ki jih ima srčno rad. Tudi v letu kontestacij (1968) in poskusov nasilne postavitve pravičnejšega družbenega reda je Olivero s prijatelji vedno izbiral pot miru in dialoga; njihovi učitelji so bili p. Michele Pellegrino (kardinal in duhovni vodja SERMIG-a), Raoul Follerau, Frère Roger, Giorgio La Pira idr.

Ob pogledu na bogato in mogočno Cerkev, ki pa je bila ločena od ljudi in mladih, se mu je porodila zamisel o njeni prenovitvi. Nič ga ni ustavilo in leta 1972 je odločil, da jo neposredno sporoči papežu Pavlu VI. Hotel mu je izraziti veliko ljubezen, ki jo je imel s številnimi mladimi do svetega očeta in Cerkve same, pa tudi priznati, da se ne strinjajo s tem, da je Cerkev oddaljena in ločena od ljudi. Papež je bratsko odgovoril, da pričakuje prav od Turina, zemlje svetnikov, »revolucijo ljubezni«. Ta

se je res začela s spremenitvijo turinskega Vo-jaškega arzenala, do druge svetovne vojne tovarne težkega in lahkega orožja, v t.i. Arzenal miru; imenoval se je Dom upanja Michele Pellegrino. V njem se srečujejo verni in neverni, mladi in odrasli, redovniki in laiki, ljudje različnih kultur in ras, ki jih ljubezen usposablja, da se skupno trudijo za vzpostavljanje dialoga, oznanjevanje besed pravice in miru. To so osebe, ki se odzivajo na poslanstvo, ki ga je Oliveru zaupal papež Janez Pavel II. leta 1991: biti zvest prijatelj vseh zapuščenih otrok po svetu. poleg laboratorijev idej, študijskih centrov in delavnic sprejemajo bolne z aidsom, organizirajo humanitarne akcije za države tretjega sveta ali za dežele v vojnah, zvesti svoji karizmi: *prebuditi upanje, ki spi v srcih ljudi*.

Ernesto, »sejalec upanja sredi obupa in dvomov sredi preveč gotovosti« (tako ga je opisal prijatelj Norberto Bobbio), uči človeka, ki želi prehoditi del revolucije ljubezni, da je le božja Beseda kot življenjsko vodilo, vzeta v celoti in radikalno, edini vir idealov in vrednot, solidarnosti in deležnosti, svetovnosti in vzajemnosti.

Goriška škofijska mladinska pastorala je organizirala izjemno srečanje z ustanoviteljem SERMIG-a Ernestom Oliverom, ki je bil že lani gost javnega srečanja v organizaciji slovenske Skupnosti krščanskega življenja v Gorici. Naslov srečanja, ki bo v soboto, 11. marca, ob 17. uri v teatru Coassini v Gradišču ob Soči, je »Dati dom upanju«. Vsi res prisrčno vabljeni!

DD

ISKRICE

Univerza v Padovi je pripravila posebno statistiko, po kateri naj bi bilo leta 2004 v naši deželi 13.000 študentov manj, kar pomeni 5.000 razredov manj. Če pa bo šola obvezna do 16. leta, bo 1500 razredov in 3000 docentov manj. Koliko razredov manj bo v slovenskih šolah?

Pred kratkim je v Trentu nastalo Združenje ateistov in agnostikov. Nič hudega za to, vsako razmišljanje in primerjava lahko postaneta celo koristna. Strinjamo se tudi s ciljem Združenja, ki pravi, da se bori proti privilegijem Cerkev. Toda ko slišimo te ljudi trditi, da je prisotnost Cerkev v bolnišnicah in zaporih privilegij, sprejemamo njihove izjave z rezervo. Kakšna je vloga redovnic in duhovnikov v bolnišnicah in zaporih? Lajšanje trpljenja in pomoč v borbi proti emarginaciji. Trezen človek

temu ne pravi privilegij.

Na ta način težko verjamemo izjavi o strpnosti, ki je zapisana v njihovem statutu. Tacit je napisal: »Naredijo puščavo in temu pravijo mir.«

Dve novici sta vredni razmišljanja: na milijone ljudi je sledilo pevskemu festivalu v San Remu; državno vseučilišče v Kaliforniji je sprejelo sklep, naj se ukine knjižnica, ker je nepotrebna.

To je poraz kulture. RAI se hvali s toliko milijoni gledalcev! Mar bi delila milijone, ki jih ima na razpolago, za kaj bolj pametnega in koristnega v prid državljanom! Ali še poznamo besedo kultura? Pot, ki jo je izbrala RAI, nas bo privedla do enakega odloka, ki ga je sprejelo vseučilišče v Kaliforniji.

Ali poznaš razliko med postom in shujševalno kuro. Poskusi jo ugotoviti sam!

Venček

Prošnja in navdih za Prešernovo Zdravljico izhajata iz Vipavske doline?

V Lavričevi knjižnici v Ajdovščini je odprta zanimiva razstava, ki vzbuja veliko zanimanje po vsej Sloveniji. Razstavljeni so namreč razni dokumenti in drugo gradivo, ki naj bi dokazovali domnevo o povezavi Zgornje Vipavske doline oziroma nekaterih znamenitih Vipavcev s Prešernovo Zdravljico, ki je sedaj slovenska državna himna. Na podlagi zgodovinskih virov, ki jih je zbral, predložil in utemeljil zbiralec s področij zgodovine, kulture in umetnosti Stanislav Bačar iz Ajdovščine, poskušajo dokazati, da je duhovnik, narodni prosvetnik in pisec strokovnih knjig s področja kmetijstva in posebej vinogradništva in vinarstva Ma-

tija Vertovec iz Podnanosa (nekdanj Šembida) spodbudil Franceta Prešerna, da je napisal slovito pesnitev Zdravljico. Vertovec je takšno prošnjo ali pobudo naslovil Prešernu v članku, ki so ga ljubljanske Novice objavile 19. julija leta 1843.

France Prešeren se je domnevno tej pobudi odzval ter je na Martinovo leta 1844 napisal Zdravljico. Besedilo pa je bilo za tiste čase preveč sporno, zaradi česar ni bila objavljena v Poezijah leta 1847. Prvič pa je bila objavljena v Kmetijskih in rokodelskih novicah 26. aprila leta 1848. Stanislav Bačar meni, da je župnik Vertovec dal pesniku Prešernu pobudo za to, da je napisal pesem,

posvečeno vinski trti in njenemu otroku - vinu. Prva kitica Prešernove Zdravljice se tudi tako začne, seveda pa potem besedilo pesmi preraste trto in vino ter se spremeni v nekaj mnogo večjega, mogočnejšega, pomembnejšega in vseobsegajočega, kar je sedaj Zdravljica. Ta pesnitev pa je tudi drugače povezana z Zgornjo Vipavsko dolino. Uglasbil jo je namreč Stanko Premrl, duhovnik, rojen v Šembidu-Podnanosu. Prvo študijo o Zdravljici je leta 1925 objavil Ajdovec, slovstveni zgodovinar in prešernoslovec dr. Avgust Žigon.

Razstava v Lavričevi knjižnici v Ajdovščini bo odprta do konca meseca marca. **M.**

Društvo Jadro proslavilo dan slovenske kulture

Prejšnji petek je SKRD Jadro iz Ronk priredilo v ronški občinski sejni dvorani Prešernovo proslavo, ki je kljub mrzlici sanremskega festivala privabila lepo število rojakov z vsega Tržiškega. Zdravljico in sklepni venec domačih zborovskih pesmi je prispeval Tržaški oktet, ki je ustvaril prijetno, za priložnost primerno vzdušje, posvečeno Primorskemu in Primorkam.

Gostja večera je namreč bila goriška časnikarka in televizijska režiserka Dorica Makuc, ki je predstavila Slovincem z Laškega svoje delo *Aleksandrinke*. Knjiga je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi in v njej Makučeva na osnovi skrbno zbranih pričevanj in s pravo mero sočustvovanja obravnava skoro pozabljeno in prezrto poglavje iz primorske polpreteklosti: pojav deklet in žena, ki so konec prejšnjega in v tem stoletju šle »služit« v Egipt kot otroške varuhinje bogatih meščanskih družin. Največ se jih je zaposlilo v Aleksandriji, odtod njihov naziv. S prisrčnimi besedami je Makučeva povedala, kako je

do knjige prišlo, in izpričala občinstvu svojsko, a grenko skupno zgodbo več tisoč Primork, ki so s samožrtvovanjem rešile težke socialne in gospodarske položaje lastnih družin. Avtorica Aleksandrink in njeno bogato ustvarjalno izkušnjo je predstavil član društva Jadro Davorin Devetak. Dorica Makuc ima za sabo izvorno in številno filmografijo dokumentarcev in reportaž, izdelanih za RTV Slovenijo na razne teme: manjšinske skupnosti po Evropi, slovensko izseljenstvo, družbeni izobčenci itd. Njeno pripoved o Aleksandrinkah pa je dopolnil predstavnik založbe Marko Tavčar, ki je prikazal še druge publikacije GMD, npr. dragoceno zbirko spominov Tigrovca Zorka Jelinčiča *Pod svinčenim nebom* in ponatis zgodnjih del letošnjega

Omizje med proslavo (Foto SR)

Prešernovega nagrajenca Alojza Rebule *Vinograd rimske cesarice*.

Predsednik SKRD Jadro Karlo Mucci se je spomnil drugega letošnjega nagrajenca, rojaka iz Tržiča Sergeja Verča, ki je prejel Prešernovo priznanje za radijsko izvedbo Dantejeve Božanske komedije. Ob sklepu je dal besedo uglednima gostoma, slovenskemu konzulu v Trstu Tomažu Pavšiču ter prvemu vladnemu predsedniku samostojne Slovenije in bivšemu zunanjemu ministru Lojzetu Peterletu.

Nova premiera Odra 90

Igralci in sodelavci Odra 90 nas vabijo v nedeljo, 19. marca, na novo premiero, ki bo tokrat v Kulturnem domu. Predstavili nam bodo komedijo v dveh dejanjih *En dan z Edvardom* H. Fridericha Kühnelta v prevodu Branka Žužeka. Režiser, ki letos prvič sodeluje z Odrom 90, je sicer dobro poznani Darko Komac; tudi igralci so z nekaterimi novostmi publikli že znani. V glavnih vlogah nastopajo Kazimir in Marko Černic, Elena Bensa, Tamara Kosič, Katja in Fabjan Sfiligoj, Jordan Fighelli, Sandro Curzola ter Robert Juretič.

Pretežno mladi igralci bodo igro predstavili v ožjem zamejskem in obmejnem prostoru, kjer jih razna društva že pričakujejo. Mladi igralci, ki že več let sodelujejo pri Odru 90 zaradi prijetnega vzdušja (kljub včasih napornim vajam), predstavljajo jedro društva, skupine prijateljev, ki sinergično gradijo nove like in pripravljajo nove primiere; v skupnem delovanju nastaja namreč skupina, ki je temelj vsake dejavnosti, ne le dramske. Treba je še poudariti, da sestavljajo skupino večinoma mladi, kar pomeni, da je predsedniku K. Černicu oz. režiserju uspelo razumeti in včasih uresničiti želje in potrebe mladih, o katerih se danes veliko razmišlja, češ da so naša prihodnost, vendar jih pogosto premalo poslušamo.

Erika Jazbar

Niz jazz-koncertov v Kulturnem domu v Gorici

Ljubitelji jazz-a iz Furlanije-Juljske krajine kot tudi iz Slovenije in Avstrije so v ponedeljek, 13. februarja, popolnoma napolnili veliko dvorano Kulturnega doma v Gorici, na odru katere je nastopil talentirani klarinetist Don Byron. Ameriški glasbenik je namreč odprl letošnjo Srečanja z jazz-glasbo, ki jih že vrsto let prireja goriška občinska uprava s strokovnim sodelovanjem društva Kappa Vu iz Vidma. Vezna nit letošnjih koncertov je Kontaminacija jazz z drugimi glasbenimi zvrstmi. V okviru Srečanj z jazz-glasbo sta že bila na sporedu dva koncerta s sledečim sporedom:

v torek, 21. februarja 1995, je nastopila skupina »RAVA - GALLIANO DUO« (I) (Enrico Rava - trobenta, in Richard Galliano - harmonika).

V torek, 28. februarja 1995, je nastopila skupina CARLA BLEY, STEBBE SWALLOW ANDY SHEPPARD TRIOS (ZDA) (Carla Bley - klavir, S. Swallow (bas), A. Sheppard - saksofon)

V četrtek, 16. marca 1995, pa bo nastopila skupina: SCOTT HENDERSON & GARY WILLIS »TRIBAL TECH« (ZDA) (S. Henderson - kitara, S. Kinsey - klavir; G. Willis - bas, K. Covington - bobni).

Tudi yadnji - zgoraj navedeni koncert - bo v osrednji dvorani Kulturnega doma v Gorici s pričetkom ob 21. uri. Za podrobnejše informacije se lahko zainteresirani obrnejo na urad Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20 - tel. (0481) 33288). Cena vstopnice znaša 25.000 lir.

LITERARNE POTI

Keka

Neverjetno, s kolikšno spretnostjo in iznajdljivostjo si gradijo ptice svoja gnezda. Ta se ne razlikujejo le po velikosti, ampak tudi po načinu gradnje, po materialu, ki ga uporabljajo, in po kraju, kjer si ga najraje spletajo. Vsako gnezdo ima toliko posebnosti, da takoj spoznaš, čigavo je, ko ga vidiš.

Spominjam se dogodka, ko sem se skupaj s prijateljem namenil uničiti gnezdo kavkinih mladičev. Neko pomlad nas je na paši obsedla misel, da bi si privoščili mlade pečene kavke. Slišali smo, da so slasne in okusne. Dalj časa smo jih opazovali v gnezdu na visokem boru v naši gmajni. Ko je mladičem pričelo rasti perje, se nam je zdelo, da so ravno pravšnji za naše pregrešne namene.

Najprej se je ojunčil Tone in pričel plezati na drevo, a se je hitro premislil in se spustil nazaj na tla. Bil sem sicer majhen in droban, a žilav in trmast in trdno odločen priti do gnezda. Splezal sem na bor in se pričel hitro vzpenjati navzgor, oprijemajoč se vej. Mladiči so bili nenasitni. Venomer so vreščali in oba starša sta jima izmenično, pridno in potrpežljivo prinašala hrano. Kaj hitro sta me opazila in zaslutila nevarnost. Priletela sta v gnezdo in me vznemirjeno opazovala. Uganila sta mojo namero in zagnala tak vik in krik na pomoč, da me je spreletel srh po vsem telesu. Po celi gmajni je završalo: kra, kra, kra...

Od vsepovsod so se pripodile kavke in se začele beseno zaganjati proti meni. Dobesedno »pikirale« so s svojimi kljuni na mojo glavo, se dvignile in ponovno napadale. Bil sem silno presenečen in postalo me je strah. Z eno roko sem si poskušal zaščititi glavo, z drugo pa sem si pomagal in urno, kolikor sem mogel, splezal do gnezda, vrgel iz njega mladiča, ki je pričel nerodno padati navzdol, saj še ni znal leteti. Tudi sam sem se brezglavo spustil po deblu, ne čuteč prask ne bolečine in se znašel na tleh skoraj obenem s pticem. Pobral sem ga, si ga dal v klobuk in zbežal z njim za prijateljem. Dolgo smo še iz primerne razdalje nemo opazovali razjarjene ptice, ki se nikakor niso mogle pomiriti.

Ko sem se malce otresel strahu, me je postalo sram. Spoznal sem nekaj, o čemer nisem nikoli razmišljal niti slutil. Neverjetno, s kolikšno hrabrostjo so se mi postavile po robu, da bi obvarovale svoje mladiče, in s kolikšno solidarnostjo so se jim takoj pridružile druge. Resnično so mi nagnale strah v kosti. Takrat sem popolnoma spremenil svoje mnenje o KAVKAH.

Mladiča sem odnesel domov in skrbel zanj. Hitro je odrasčal in tako sem kmalu imel lepo, črno kavko Keko. Postala sva dobra prijatelja. Bila mi je v veliko veselje in zabavo, včasih pa tudi v nadleho, ko se ni mogla znebiti navad svojega rodu.

Irena Batista

Novi zvonovi za koprsko stolnico

Vsakemu človeku, ki je kdajkoli prislulnil zvonovom koprskostolnice, posebno pa še velikemu zvonu, se je moralo pri srcu milo storiti. Tako ogromna cerkev, tako visok in čudovito lep zvonik na tako dominantnem prostoru, pa v njem slabši zvonovi, kot v katerikoli navadni podružni cerkvi na podeželju!

Prav ta čut sramote je spodbudil duhovnike koprskeske škofije in pa župnika, da so na spodbudo velikega ljubitelja zvonov prof. Branka Melinka začeli lani o Veliki noči akcijo za nabavo štirih novih zvonov za stolno cerkev v Kopru ob biserni maši pokojnega škofa Janeza Jenka. Prav v hvaležen spomin temu škofu, novemu ustanovitelju starodavne koprskeske škofije, naj bi bil posvečen veliki zvon zavetnika škofije sv. Jožefa. Za ta zvon naj bi prispevali vsi verniki z duhovniki cele koprskeske škofije. Za drugo, posvečenega zavetnici župnije Mariji vnebovzeti, naj bi prispevala koprška župnija; za tretjega, posvečenega domačemu mučencu sv. Nazariju, naj bi prispevala koprška občina; za četrtega, posvečenega sv. Cirilu in Metodu, v spomin sedanjega škofa Metoda Piriha, pa naj bi prispevali razni dobrotniki. Zaradi dvojezičnega teritorija naj bi bili vsi napisani v latinščini.

Kljub nasprotovanju italijanske manjšine, ki je v tem načrtu vide-la ogrožen pečat italijanstva tega kraja, je načrt zdaj izpeljan. Župnik je bil celo prisiljen sprejeti kompromis, da bo moral stari zvon ostati v zvoniku. Vsak pameten človek je mnenja, da bi se lahko ohranil ta zares dragoceni spomenik livarske umetnosti, ki je delo mojstra Jakoba iz Benetk iz l. 1333, iz časa mogočnega koprskega glavarja Petra de Canalijsa, tako da bi ga postavili bližje ljudem, v muzej ali kam blizu stolnice. Do tega bo prej ali slej tudi prišlo, zato je vsak prepričan brez smisla. Zdaj so vsi štirje zvonovi tu. Bili so uliti v tovarni Rudolfa Pernerja v Passauu 18.11.1994. Tehnični pregled je opravila osemčlanska delegacija koprskeske škofije dne 25. februarja 1995. Ta je ugotovila, da jim velja ocena: prav dobro. Posvečeni bodo v Kopru, če Bog da, 25. marca letos, potem pa bodo morda že za letošnjo Veliko noč mogočno zapeli iz koprskeske zvonika v slavo Bogu, v čast Devici Mariji, v spomin zaslužnemu škofu Janezu Jenku, v spodbudo vsem vernikom koprskeske škofije za nadaljnjo duhovno prenovo in v veselje vsem, ki so prispevali svoj dar ali pa ga še bodo.

F.R.

Veliki pesnik malega naroda

»Od mita se moramo vrniti k osebi«

Biblijo, Shakespearovega Hamleta, Goethejevega Fausta, Kafka, Joyca in malokater druge lahko interpretiramo na različne načine; nikdar jih do konca ne preberemo. Tako je tudi s Prešernom. O njem še ni bila izrečena zadnja resnica...

Ali imajo Prešernovi stih še kaj povedati sodobnemu (predvsem mlademu) človeku? Še kako! To je v petek, 24. februarja, s svojim živim nastopom dokazal akademik in vodilna osebnost sodobnega prešernoslovja prof. Boris Paternu na predstavitvi svoje monografije *France Prešeren 1800 - 1849* v galeriji Katoliške knjigarne v Gorici. Delo je vedno v Münchenski založbi dr. Antona Kovača - že izšlo v nemščini. Avtor je v njem s sodobnimi literarnimi prijemi razvil širši pogled na Prešerna, zarisal njegovo podobo v evropskem okviru in z idejnim zaletjem slovenske zgodovine in psihologije.

Po glasbenem uvodu (uglasbitev Davorina Jenka poezije Strunam) je monografijo predstavila prof. Lojzka Bratuž. Poudarila je, da je konstituiranje Prešernove poezije pomenilo konstituiranje slovenskega naroda; Prešeren je dvignil slovensko poezijo - in z njo književnost - na evropsko raven v času, ko Slo-

venci še nismo imeli osnovnih jezikovnih narodnih institucij. Bil je izrazit lingvističen genij, talent, ki je ob razglednem teoretičnem Čopu utrdil in utemeljil v protireformaciji že konstituirani knjižni jezik in tako izvedel t.i. čudež slovenskega jezika. Močan jezik obvlada tuje jezike; in slovenščina je pod vplivom latinskih in germanskih jezikov obstala; še več: obogatila se je. In to po veliki zaslugi vrbskega poeta. Slovenci smo izrazit jezikovni narod, pravi Paternu. Mitizacija Prešerna kot največjega slovenskega pesnika je bila narodu potrebna za obravnavo lastne kulture. V mitizaciji je skoraj nekaj obrednega; prvotna vsebina pa se s ponavljanjem izpraznjuje in nadomeščamo jo z novo. Kajti sam pojem postane s časom truden in prazen. Zato se moramo vračati h koreninam.

Sam Prešeren je bil človek redkih in bistvenih besed; imel je prav malokaj skupnega s sodobno besedno inflacijo. Svoje glavne energije je usmeril v projekt ustvarjanja kultiviranega jezika z najvišjimi estetskimi zmogljivostmi. Bolj kot intimist in človek navdiha je bil učen načrtovalec. Zavestno se je ločil od Vrazovega ilirizma in suvereno (ter daljnovidno) branil individualizacijo slovenščine. Kakovost je zmagala nad količino.

Majhen narod sicer težko prenese velikega pesnika, ker potrebuje kulturno in duhovno trdnost, varnost. Zato je začel slovenski narod ceniti Prešerna šele po njegovi smrti. Dobro pa prenaša povprečne pesnike. »In teh je danes dosti,« ugotavlja Paternu. »Velik pesnik mora namreč biti velik intelektualca, ki ve, kam hodi.«

Prof. Boris Paternu in prof. Lojzka Bratuž med predstavitvijo (Foto Studio Reportage)

Majhen narod sicer težko prenese velikega pesnika, ker potrebuje kulturno in duhovno trdnost, varnost. Zato je začel slovenski narod ceniti Prešerna šele po njegovi smrti. Dobro pa prenaša povprečne pesnike. »In teh je danes dosti,« ugotavlja Paternu. »Velik pesnik mora namreč biti velik intelektualca, ki ve, kam hodi.«

DD

Zanimivo predavanje novinarja Marka Waltritscha

V mali dvorani Kulturnega doma v Sovodnjah je bila v sredo, 22. februarja letos, predstavljena v organizaciji ZSKD in KD Sovodnje publikacija Tiskana beseda na Goriškem Marka Waltritscha. To je zapis predavanja, ki ga je omenjeni imel v goriški knjižnici Damir Feigel 17.2. tl.

Predsednik ZSKD Rudi Pavšič je na tem večeru dejal, da je to že druga publikacija po tisti, ki so jo predstavili februarja lani, v kateri so še neobjavljene pesmi prof. Milana Bekarja-Bršljanskega. V pripravi sta še dve: o ljudskih običajih na Goriškem, ki so še ohranjeni, ter o telesni kulturi v naši polpretekli dobi. Dodal je, da je prav predavanje o tiskani besedi na Goriškem novinarja Marka Waltritscha bilo povod za današnje predavanje na temo Kultura v Sovodnjah skozi časovna obdobja.

Marko Waltritsch je novinar in zgodovinar; sodi med najboljše poznavalce sovodenske zgodovine. V svojem predavanju se je dotaknil zgodovine iz prejšnjega stoletja, ko sta bili ustanovljeni osnovni šoli v Sovodnjah in Gabrjah. Za vas Vrh sv. Mihaela pa je prikazal potek pogajanj s takratnimi oblastmi in vaščani o ustanovitvi tamkajšnje osnovne šole ter o ustanovitvi v Doljani samostojne občine. Podal je pregled zgodovine kulturnega delovanja v Sovodnjah in bližnjih vaseh. V Sovodnjah sta delovali košarska in čipkarska šola. Nadalje: dve bralni in pevski društvi, namreč Zvezda,

katoliško usmerjena, ter Nada, liberalnega značaja. Tu je novinar podal nekaj paberov iz tistih časov, ki jih je objavil Gabrščekov časopis Soča.

Obdobje kulturnega delovanja po prvi svetovni vojni je zaradi prepovedi fašistične oblasti bilo kratko. Oživilo je v letu 1945 s prirejanjem veselice na sovodenskem območju ter s festivali in folklornimi prazniki v Sovodnjah. »Baraka« v Kodermačevi hiši je bila sedež kulturnega delovanja; od leta 1972 pa se nadaljuje v Kulturnem domu.

Predsednica KD Sovodnje Alenka Florenin se je v nagovoru zahvalila predavatelju in domačinki Eriki Pelicon, gojenki Glasbene Matice, za sklade na harmoniko. Podčrtala je pomembnost predavanja o zgodovini naših društev in organizacij. Dodala je, da je za ohranjanje naše kulture in istovetnosti nujno zapisovanje dogodkov v naši sredi, ker je treba vse skrbno hraniti za naše bodoče rodove.

Remo Devetak

Zavetniki stolne cerkve

Goriška stolnica obhaja praznik svojih zavetnikov sv. Hilarija in Tacijana 16. marca. V ta namen so na programu razne pobude. V soboto, 4. marca, bodo popoldne ob 16. uri odprli razstavo liturgičnih paramentov pod geslom: *Sveti paramenti med zgodovino in varstvom*. Dan prej bo razstavo predstavila dr. Marina Bellini, ki je razstavo pripravila. Predavanje bo v prostorih župnijskega oratorija v ul. Rabbata ob 20.30.

Štandrež

Štandreška župnijska skupnost je slovesno obhajala praznik sv. bratov Cirila in Metoda v nedeljo, 19. februarja. Ob tej priložnosti je povabila dva ekumenska sodelavca dr. Jožeta Markužo in dr. Angela Kosmača, ki sta opravila slovesno bogoslužje v bizantinsko-slovenskem obredu in v cerkvenoslovenskem jeziku. Odlično je sodeloval ekumenski zbor pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Med božjo liturgijo je razlagal posamezne dele g. Kosmač. Ob koncu so pevci slovesno zapeli mnogoletje. Zahvala g. župniku Karlu Bolčini in župnijskemu občestvu za povabilo in zakusko! Takšna liturgična in družbena srečanja utrjujejo med nami krščansko zavest in ekumensko širino.

Mladinska maša v Sovodnjah

Mladinska konzulta dekanije Štandrež vabi k redni mesečni mladinski maši, ki bo na prvo postno nedeljo, 5. marca, ob 18. uri v Sovodnjah. Vabljeni mladi iz vseh slovenskih župnij v naši škofiji. Ob tej priložnosti obveščamo, da bomo mladi na oljčno nedeljo zvečer romali na Sveto goro in na veliki tork obhajali zakrament sprave v Števerjanu. Vabimo te, da se nam pridružiš.

Ob spominu na Lurd

Kot je bilo najavljeno, je bilo preteklo nedeljo v Zavodu sv. Družine v Gorici srečanje bivših in letošnjih romarjev v Lurd. Kljub deževnemu naliivu se je odzvalo vabilu kar lepo število Marijinih častilcev.

Mariji smo se zahvalili za lepa doživetja na tej božji poti in obudili spomin na čudovito organizacijo, s katero združenje UNITALSI vodi romanje in zanje skrbi na tej božji poti. Po Marijinem naročilu Bernardi smo molili rožni venec, obudili spomine na razne običajne pobožnosti v Lurdu in zapeli litanije Matere božje z ljudskimi odpevi. Nato pa smo se še pomudili v otroški obednici zavoda ob dobrotah, ki so jih pripravile nekatere romarice. Bogu hvala za lepo popoldne z željo, da bi vsako leto ob godu lurske Matere božje v februarju obnovili na tak način svoje romarske spomine. Romarice R.A. in M.

Predstavitev 2. knjige Krajevnega leksikona Slovencev v Italiji

24. februarja so v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici predstavili 2. knjigo Krajevnega leksikona Slovencev v Italiji, ki zaobjema goriško pokrajino. 1. knjiga, ki je izšla l. 1990, je namreč obravnavala tržaško pokrajino. Krajevni leksikon Slovencev v Italiji za Goriško je izšel po zaslugi sodelovanja med Narodno in študijsko knjižnico (NŠK), Slovenskim raziskovalnim inštitutom (SLORI) in založbo Devin-Mihelač. Na sinočnjem predstavitvenem večeru so spregovorili ravnatelj SLORI-ja prof. Emidij Susič, prof. Nevica Budal, urednik in avtor 2. knjige prof. Aldo Rupel ter predstavnik založbe Jaro Mihelač.

Prof. Emidij Susič je uvodoma dejal, da je pobuda za izdajanje Krajevnega leksikona Slovencev v Italiji (KLSI) znak življenjskosti slovenske narodnostne skupnosti.

Jaro Mihelač je v imenu založbe izrazil veselje nad izidom, pa tudi

veselje nad nastankom založbe Devin.

Prof. Nevica Budal je dejala, da je izdajanje KLSI programirano nadaljevanje in dopolnjevanje Krajevnega leksikona Slovenije, ki ga je s podatki o zamejstvu izdal dr. Roman Savnik.

Že sam dr. Savnik je začel s tem, v Italiji pa sta si to breme prevzela NŠK in SLORI. Za knjigo o goriški pokrajini je poskrbel Aldo Rupel z 41 sodelavci. Pri tem so obravnavane 3 situacije:

- 1) kraji z množično slovensko prisotnostjo;
- 2) kraji, kjer je slovenska prisotnost samo zaznavna oz. simbolična;

Med predstavitvijo v Kulturnem domu (Foto SR)

3) kraji, kjer Slovencev ni več, njihova prisotnost v preteklosti pa je zaznavna v nekaterih priimkih in toponimih.

Knjiga - je še dejala prof. Budalova - obravnava Goriško z vidika njene upravne ureditve. Zajeti so bili vsi kraji. Najbolj je obravnavana občina Gorica, manj podrobno pa občina, kjer je številna prisot-

nost Slovencev šibkejša. Ostale občine s številčno slovensko prisotnostjo pa so obravnavane glede na svojo pomembnost. Pri tem je priobčenih 13 zemljevidov. Posebna pozornost je bila posvečena šolstvu, društvom, vplivnim verskim ustanovam in NOB. Pomembnejše osebnosti niso obravnavane podrobno, saj jih izčrpno obravnava že Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL), katerega zadnji snopič je lani izšel pri Goriški Mohorjevi družbi.

Prof. Aldo Rupel je orisal okoliščine, v katerih je do knjige prišlo, in pogoje, v katerih je delal skupaj s sodelavci delal. Zaustavil se je tudi pri problemih, na katere je naletel pri obravnavanju goriške pokrajine, saj je po njegovem mnenju prepad med mestom in okolico v goriškem primeru neprimerljiv s tržaško situacijo.

iž

Uspešno praznovanje sv. Valentina v Štmavru

med prvo vojno.

Posebna pozornost je posvečena ostankom zelo stare cerkve sv. Marije in samostana na Školju na vrhu Sv. Valentina, ki sta bila menda prvič omenjena že v Trubarjevih časih in ju je leta 1786 dal zapreti cesar Jožef II. Bila sta nato porušena. Ostalo razpadajoče zidovje pa je bilo uničeno, ko so tu divjali 1916 srđiti boji za vrh Sabotina. Vedeti je treba, da uspešno preučujejo te ostanke ruševin že nad deset let in da so odkrili v zvezi s strukturo zgradbe marsikaj zanimivega, vse to po zaslugi Maria Muta, kateremu so pomagali Walter Olmi, mnogi domačini, zelo delavni člani društva ter drugi sodelavci, med temi tudi Zdenko Vogrič. Razstava bo odprta do prve nedelje v marcu.

V soboto, 18.3., je bil dan slovenske kulture z naslovom Brda v sliki in besedi. V uvodnem govoru je ga. Irena Ferlat por. Persolja poudarila pomen letošnjega vaškega praznovanja in obrazložila izbiro narodnostno-kulturne tematike, ki je tako pomembna na tem koščku slovenske zemlje. Nato je nastopil moški pevski zbor ŠT. MAVER s tremi pesmimi pod vodstvom domačina prof. Gabrijela Devetaka. Kulturna prireditev se je nadaljevala v pristnem domačem vzdušju; na njej se je prisrčno in lepo izkazala mešana skupina mladih ter nekoliko starejših recitatorjev, ki so prikazali briške pesnike Alojza Gradnika, Ludvika Zorzuta in Karla Široka ter v primerni povezavi recitali njihove pesmi. Iz njih so privrele na dan misli in

vprišanja, ki so še vedno aktualna. Ali se bosta slovenski narod in jezik ohranila v tuji državi? Ali bo slovenska roka še vedno obdelovala rodno zemljo, na katero je priklenjena in navezana z vsem srcem? V odgovor na vprašanja so srčno izzvenele spodbudne besede iz Prešernove Zdravljice, ki jo je za konec prireditve zapel med drugimi pesmimi MePZ Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka.

Tretjega dne, in sicer v nedeljo, 19.2., se je tudi Bog usmilil Štmavrcem, saj je posijalo težko pričakovano sonce in ogrelo duše mladih in starejših. Ob 14.30 je bila slovesna maša z žegnanjem in po njej se je slavje nadaljevalo pozno v noč na dvorišču in v šolskem poslopju. Praznik se je izvrstno izteklo, saj je privabil veliko ljudi. To naj bo v spodbudo in pogum Štmavrcem za nadaljnja leta. Zahvala za uspešno praznovanje gre vsem prizadetim članom KD Sabotin. Matjaž Pintar

Kulturno društvo Sabotin je priredilo v treh dneh od 17. do 19. februarja v prostorih bivše osnovne šole v Štmavru zelo lep in zanimiv tradicionalni vaški praznik sv. Valentina.

Prvemu dnevu praznika so namenili odprtje in predstavitve razstave CERKVE V PEVMI. ŠT. MAVRU IN NA OSLAVJU. Ta se odlikuje po zelo zanimivem prikazu krajevnega zgodovinskega gradiva, ki ga sestavljajo ne samo matične župnijske knjige, ampak tudi dokumenti, listine, fotografije, ki pričajo o daljni in bližnji preteklosti naših krajev. Med dragocenimi eksponati lahko vidimo tudi gradbene načrte (npr. Maksa Fabijana, Franca Šimčiča) za obnovo cerkvenih stavb, ki so bile porušene med 1. svet. vojno. Več slik prikazuje ruševine iz te dobe. Zanimive so stare fotografije družin iz Štmavra pred prvo svetovno vojno. Na razstavi je slika cerkve sv. Mihaela na Oslavju, ki je sploh ni več, ker je bila porušena

V DSI večer ob 20-letnici Kocbekove afere

V Društvu slovenskih izobražencev je bilo v četrtek, 23. februarja, srečanje z Borisom Pahorjem in Alojzom Rebulo ob 20-letnici Kocbekove afere, ki je nastala po izidu njune knjige, posvečene prijatelju in somišljeniku, ter z intervjujem z njim. Udeležba je bila dobra, vendar pa je popolnoma zmanjkala levouvrščena stran občinstva, kakor da nima več kaj povedati o Kocbeku in njegovi medvojni vlogi. Izzivalni trenutek DSI za javni pogovor glede dogodka izpred dvajsetih let, ki je močno razburil takratne slovenske kroge doma in v zamejstvu, je zato deloma propadel.

Večer je zelo učinkovito pomagal osvetliti trenutek in vzdušje, ki je spremljalo nastajanje knjige in intervjuja. O njegovem učinku je v diskusiji lepo povedal slovenski konzul v Trstu Tomaž Pavšič, ki je dejal, da je bila Pahorjeva in Rebulova knjiga »plemenito, etično in nujno potrebno dejanje za duhovno higieno Slovencev,« ki je v narodu sprožil razmišljanje, dolgo do osamosvojitve. Pahor je uvodoma povedal, da je več let pritiskal na Kocbeka, da bi v obliki širšega intervjuja razkril samega sebe in svoje poglede na svet in politiko. Dejansko pa se je pogovor potem omejil na vlogo OF in na stališče, ki ga je Kocbek zavzel do pokola domobrancev. Režimske reakcije na Pohorjevo in Rebulovo pobudo so bile močne; silovito je reagirala

Boris Pahor in Alojz Rebula na Kocbekovem večeru v DSI (Foto Kroma)

zlasti Udba, ki je na meji policijsko zasliševala skoro vse ljudi, ki so prihajali v Jugoslavijo, in zadevo potem likvidirala z objavo intervjuja v Naših razgledih. Rebula je z branjem iz svojega dnevnika dopolnil oris te preteklosti in učinkovito prispeval k sliki dogodka.

Diskusija pa je dokazala, da čas še ni zrel za celovito oceno Kocbeka in njegove medvojne vloge. Zlasti negotova in meglena ostaja figura Kocbeka kot političnega voditelja ene komponente OF. Pahor ga je označil kot mislečega človeka po vzoru takratne evropske inteligence, ki je zasledovala socialno pravičnejši svet, in je poudaril: »Če je Kocbek pogorel, je

pogorela vsa intelektualna Evropa.« Rebula pa je v nekem smislu zanikal, da bi o Kocbeku lahko govorili kot o politiku. Po njegovem je do Kocbeka mogoče priti le z umetniškim ključem: Kocbek je bil izredne kulturne in človeške veličine in velike osebne vesti, njegova vizija sveta pa je bila utopična; pri tem je podcenjeval cerkveni magisterij in ni upošteval njegovih opozoril glede komunizma. Če govorimo o slovenski kulturni in politični zgodovini, pa mimo njega ni mogoče, čeprav je Kocbek še vedno tabu tema za emigrante in se ga komunisti sramujejo. Cerkev pa se o njem še ni izrekla.

Močnik predsednik komisije za urbanistiko

Tržaški občinski svetovalec Slovenske skupnosti Peter Močnik je bil v petek, 24. februarja, izvoljen za predsednika občinske komisije za urbanistiko. Prejel je 11 od 15 možnih glasov, zanj pa je glasoval tudi del opozicije, in sicer predstavnica Severne lige Federica Seganti, predstavnik gibanja Nord libero Giorgio Marchesich in bivši ligaš Ferruccio Klingendrath. Tako so vsi trije slovenski občinski svetovalci predsedniki komisij, saj je poleg Močnika predstavnik Demokratične stranke levice Igor Dolenc predsednik komisije za proračun, drugi predstavnik SSK Andrej Berdon pa predseduje izredni občinski komisiji za prodajo nepremičnin.

V četrtek, 23. februarja, pa je na novem sedežu stranke v ul. Gallina 5 v Trstu potekala prva seja tržaškega pokrajinskega sveta SSK, ki ji je predsedoval pokrajinski predsednik Škerk. Pokrajinski tajnik Močnik je poročal o sedanjem političnem stanju s posebnim ozirom na bližajoče upravne volitve. V razpravo so posegli številni člani sveta, ki so podrobneje osvetlili posamezne probleme in nakazali zadnje rešitve. Do izraza je prišla tudi ugotovitev, da je slovenski življenjski kot tak v zadnjem obdobju izpostavljen različnim pritiskom in izzivom. Prišlo je tudi do pojavov cene-nega obračunavanja in denunciantstva. To med drugim dokazuje, da manjšina preživlja kritično prehodno obdobje, v katerem se bodo morali nezdravi pojavi nujno izpeti in se povezati vse konstruktivne sile. SSK zaupa v zrelost naših ljudi, da bodo vedno odločneje podpirali napore za oblikovanje skupnega za-

Peter Močnik

stopstva manjšine na demokratični osnovi.

Ena osrednjih točk razprave se je dotikala bližnjih volitev v občinah Dolina, Zgonik in Repentabor, kjer so slovenski občani še v večini. Potrjena so bila stališča strankinega vodstva, da je pri tem potrebna predhodna koordinacija med slovenski-

Prireditve tržaške Občine ob 50-letnici osvoboditve

Tržaška Občina načrtuje v sodelovanju z Deželnim inštitutom za zgodovino odporništvu vrsto pobud za proslavljanje 50. obletnice osvoboditve, katerih skupni naslov bo Osvobodjena Evropa 1945. Občina bo 50-letnico proslavila s ciklusom predavanj, fotografsko razstavo in okroglo mizo: 3. in 11. aprila bosta predavala prof. Claudio Pavone in prof. Giovanni Oliva, 3. maja pa avstrijski zgodovinar Karl Stuhlpfarrer. Na zaključni okrogli mizi bo govoril tudi Anton Vratusa, ki je med vojno vzdrževal stike med Osvobodilno fronto in osvobodilnim odborom za severno Italijo

mi političnimi skupinami glede sestave programov in list ter izbire županskih kandidatov. To je še toliko bolj potrebno, ker utegnejo biti istočasno z občinskimi tudi pokrajinske volitve.

Dalje je bil na sestanku govor o internacionalizaciji vprašanja slovenske manjšine kakor tudi o ustvarjanju pogojev za enotno nastopanje manjšine same. V ta dolgoročni okvir spada predlog o ustanovitvi Narodnega sveta, ki je sicer naletel na splošno načelno odobravanje, a mu nekateri dejavniki manjšine dejansko nasprotujejo.

Prav tako je bil svetju predstavljen program pobud v sodelovanju s krožkom Šček v prihodnjem mesecu, na katerih bodo sodelovali vidni predstavniki južnotirolske nemške manjšine in mednarodnih manjšinskih organizacij. Na ta srečanja SSK že sedaj opozarja vse rojake in jih vabi, da se jih udeležijo.

CLNAI. Od 17. aprila do 15. maja bo v prenovljeni občinski razstavni dvorani odprta fotografska in videorazstava. Občina pa pripravlja tudi prenovljen vodnik za Rižarno, ki bo v italijanščini, slovenščini, hrvaščini, angleščini, francoščini in nemščini. Po drugi strani pripravlja Inštitut za zgodovino odporništvu zgodovinski atlas z naslovom Premična meja, posebno številko revije »Qualestoria«, posvečeno slovenskemu gledanju na 2. svetovno vojno, in turistično-zgodovinski vodnik po 12 krajih antifašističnega trpljenja (od Marzabotta do Rižarne).

Hubert Frasnelli gost SSK

V sredo, 22. februarja, se je v Trstu mudil podpredsednik Južnotirolske ljudske stranke (Südtiroler Volkspartei, SVP) in načelnik njene svetovalske skupine v bocenskem pokrajinskem svetu dr. Hubert Frasnelli. V našem mestu se je mudil kot gost stranke Slovenske skupnosti, njegov obisk pa je sodil v sklop rednih stikov med SSK in SVP, v okviru katerih dve manjšinski stranki razpravljata o skupnih problemih.

Frasnelli se je med drugim tudi srečal s tržaškim županom Riccardom Illyjem, katerega politiko odpiranja do Slovenije in pozornosti do slovenske manjšine je predstavnik SVP pozitivno ocenil in pri tem zaželel, da bi napore slovenske manjšine za doseg globalne zaščite našli podporo pri tržaški občinski upravi. Tudi župan Illy se je zanimal za manjšinsko problematiko in izrazil podporo prizadevanjem za pravično rešitev tega vprašanja, povedal pa je tudi, da je podpisal odredbo o postavitvi dvojezičnih tabel v

Hubert Frasnelli

tržaški občini.

Pogovor med Frasnellijem (ki sta ga spremljala deželni in pokrajinski tajnik SSK Martin Breclj in Peter Močnik) in Illyjem je trajal skoraj dve uri, nakar se je podpredsednik SVP odpeljal na pogovore s predstavniki SSK.

Občina izdelala »načrt za Trst«

V četrtek, 23. februarja, je predstavil tržaški župan Riccardo Illy predsednici deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine t.i. načrt za Trst, ki ga je izdelala tržaška Občina. Poleg Guerrove so se na četrtkovem sestanku z načrtom seznanili tudi deželni podpredsednik Roberto Antonione, izredni komisar za tržaško Pokrajino Domenico Mazzurco in predsednik tržaške Trgovinske zbornice Adalberto Donaggio. Osnovo načrta za Trst sestav-

ljajo štiri področja: možnosti, ki že obstajajo, in njihov potencial (švedenska železarna, čistilnica Aquila, arzenal in Lloyd); možnosti, ki so na razpolago (pristanišče, trgovina, turizem in nadaljnja industrializacija); prednosti zemljepisne lege in usposabljanje. Predsednica Alessandra Guerra in ostali udeleženci četrtkovega srečanja so se z zasnovano načrta strinjali in izrazili svojo pripravljenost, da ga podprejo in da nudijo svoj prispevek.

Praznovanje pusta na Tržaškem

Posnetek z letošnjega Kraškega pusta na Opčinah (Foto Kroma)

Tudi na Tržaškem je v prejšnjih dneh praznovanje pusta doseglo višek, čeprav je slabo vreme konec prejšnjega tedna krepko zagodlo organizatorjem raznih tradicionalnih pustnih sprevodov. Tako sta sprevoda, napovedana za nedeljo, 26. februarja, v Miljah in v Škednju, zaradi močnega dežja odpadla, vreme pa je prizaneslo organizatorjem 28. Kraškega pusta, ki se je odvijal dan prej, v soboto, 25. februarja, na Opčinah. Na letošnjem Kraškem pustu je nastopilo 8 vozov, zmagal pa je voz iz Bazovice; izmed skupin so bili najboljši Boljunčani.

Sicer je konec prejšnjega tedna in v začetku tega kar mrgolelo najrazličnejših pustnih zabav, plesov in prireditev tako za najmlajše kakor tudi za odrasle. Tako so se odvijali plesi v dijaškem domu Srečko Kosovel, na Stadionu 1. maj, tržaške

skavtinje in s kavti so svoj tradicionalni pustni ples priredili v nedeljo, 26. februarja, v Nabrežini; za pravi pustni plesni »maraton« pa so poskrbeli devinski zbori, ki so v diskoteki Amanda v Devinu priredili ples 23., 24., 25. in 28. februarja.

Železarna

V ponedeljek je minister za industrijo Clo srečal deželnega odbornika FJK za industrijo Morettona ter komisije škedenjske železarne. Iz srečanja je izšlo, da je bila dvema podjetjema poverjena naloga, da preverita realno vrednost obrata, ki naj bi znašala 80 milijard lir. To bo trajalo 40 oz. 20 dni.

Ta odločitev zaskrbljuje obe družbi, ki sta se že ponudili, da kupita železarno, in sicer družbo Lucchini, ki je za obrat ponudila 40 milijard lir, ter družbo Bolmat, ki ponuja 30 milijard lir.

10. Film Video Monitor

Film petih Slovenij

V času Avstroogrske, kraljevine SHS, nove Jugoslavije, Slovenije, med Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Goriški Film Video Monitor, vsakoletni pregled slovenskega filma videa, in televizije, ob svoji desetletnici predstavlja mozaični pregled slovenskega filma v različnih časih in prostorih. Prireditev bo od 23. do 28. marca 1995 v Kulturnem domu v Gorici.

Program se bo začel s posnetki pionirja slovenskega filma Karola Grosmana in bo segel do zadnjih igranih produkcij: *Oko za oko* Vincija Voguea Anžlovarja, *Halgato* Andreja Mlakarja, *Tantadruj* Tuga Štiglic in *Radio doc* Mirana Zupaniča.

Peto Slovenijo, Slovence po svetu in v zamejstvu, bo na otvoritvenem večeru predstavljal film *Un muro de silencio* argentinske režiserke slovenskega rodu Lite Stantic, ki se bo tudi udeležila Film Video Monitorja.

Okrogla miza z naslovom *Slovenski filmvideo doma in po svetu* bo letos nemenjena razmisleku o novi organiziranosti in o novih perspektivah slovenskega filmvideoa. Prisotni bodo tudi nekateri ugledni tuji gostje.

Film Video Monitor organizira Kinoatelj.

Gorska kolonija v Comegliansu

Letošnje letovanje v hribe, ki ga organizira Slovenska Vincencijeva konferenca za učence in dijake od 5. do 16. leta starosti, bo v Comegliansu v Karniji meseca julija. Trajalo bo 20 dni.

Prošnje za vpis je treba oddati najkasneje do 31. marca. Obrazci za vpis za prosilce iz občine Gorica so na voljo v Katoliški knjigarni na Travniku, v pisarni Katoliškega glasa na Placuti in v tajništvi srednje šole Trinko in osnovne šole v ul. Brolo. Prošnji je treba priložiti potrdilo družinskega zdravnika in kopijo davčne prijave lanskega leta. Prosilci iz Gorice morajo prošnjo izročiti v občinskem socialnem uradu v ul. Baiamonti, kjer jih izpolni še občinska socialna asistentka. Otroci iz podeželskih občin naj se vpišejo kar direktno o občinskem uradu svoje občine ali pa pri šolskih oz. občinskih socialnih asistentkah. Za pojasnila se morete obrniti na tel. št. 530924 (prof. Kranner) vsak dan razen sobote in nedelje od 14. do 15. ure.

Pismo z obale Tihega oceana

Objavljamo prvi del pisma, ki nam ga je poslal iz Japonske Vladimir Kos. Drugi del, ki je vseboval pričevanje o potresu, smo že objavili v eni izmed prejšnjih števil.

Pišem na predvečer praznika sv. Frančiška Saleškega, zavetnika katoliških romanopiscev, pesnikov, posebno pa časnikarjev. In jutri ga bom prosil, naj gre v nebesih na avdienco k našemu Gospodu in nam Slovincem zagotovi spet eno leto zdravega, zanimivega, zajemljivega, značajnega katoliškega tiska...

Če vzamemo v poštev, da je pri časopisu pomembnejše uredništvo kot pa ime časopisa, lahko ugotovimo, da je Slovenski Primorec - Katoliški glas že pol stoletja (1945-1995) eden izmed svetilnikov v razburkanem življenjskem morju prav po svoji zvestobi resnici; in ta zvestoba si ni pustila kratiti demokratične svobode.

Kot dolgoletni bralec KG menim, da nam Slovincem, pripadnikom majhnega naroda, KG dela vso čast. Menim, da ne pretiravam: skrbno hranim neštivilne izrezke iz KG (od politike do verskih novic, od kulturnih kritik do slovensko-mednarodnih odnosov), da mi uvidi in vrednotenja ostanejo v spominu... Pri tem novice in vrednotenja, ki sem si jih nabral na drugih področjih in v drugih kulturah, ničesar ne utpijo; nasprotno: dopolnjujejo se pod vplivom tehtne slovenske umirjenosti. Mimogrede: te vrste tehtnica je iz tradicionalne katoliške snovi...

V KG z dne 12. januarja je g. Jurij Paljk prispeval uvodnik Ali res malo beremo?, kjer sem podčrtal naslednja dva stavka: »Knjiga od človeka zahteva dejaven in oseben odnos, knjiga zahteva celega človeka. Pri branju človek ne more barantati: ali bere in razmišlja ali pa ne, srednje poti

ni.« Pa sem pomislil na knjigo Palme mučeništva, ki je pred kratkim izšla v Sloveniji in nudi zgodovinski pregled svetnih in redovnih duhovnikov in bogoslovcev ter nekaterih laikov, ki jim je medvojnica in povojna sovjetsko-slovenska revolucija nasilno vzela življenje. Njihov zločin? Dejanjsko ali nadvse verjetno bodoče nasprotovanje slovensko-komunistični diktaturi. Kdor se ne boji zgodovine, bi moral po tej knjigi vsaj listati: te žrtve so cvet našega naroda in naše države, s krvjo oškropjen in zato tem bolj častljiv. Ne vemo, kdaj jih bo vesoljna Cerkev priznala za mučence. A kot katoliški kristjani se lahko že zdaj zasebno zatekamo knjim, saj nas je že katekizem učil, da nam celo duše v vicah lahko pomagajo.

Katakombe rimskega podzemlja še zmeraj hranijo po svojih ilnatih stenah tablice, na katerih se kristjani priporočajo tistim, ki so bili prestopili prag večnosti; posebno še, ko je prag postal rdeč od njihove krvi, prelite za Kristusa Gospoda.

Vesoljna Cerkev se še zdaj čuti v posebni meri počesčeno, ker so v njenih vrstah resnični junaki vere, upanja in ljubezni. Po božji previdnosti so tudi slovenski mučenci in mučenke v večni okras našemu narodu, temeljni herojski kamni, iz katerih se dviga naša država. Spoštujem in cenim tiste Slovence in Slovenke, ki so se junaško in nesebično bojevali v partizanskih vrstah, a si rok niso omadeževali z boljševiskimi zločinli proti človeku in slovenskemu narodu; ostali so pošteni ljudje, ker so jih vodili ideali, ki se v bistvu - vsaj do določene mere - ujemajo z ideali naših mečencev in mučenk. Na temelju izpričane poštenosti bi morala biti sprava lahka; razdvojenost namreč še posebej slabi majhen narod.

Vladimir Kos

SKPD F.B. Sedej ob pustu

Števerjanci smo letos proslavili pust kar dostojno. Sobotno popoldne smo privedili pustno rajanje za otroke v Sedejevem domu. Ob odličnih domačih krofih, žličnikih in štravbih, ki so jih pripravile skrbne mamice, so otroci preživeli nekaj prijetnih uric ob glasbi, plesu in igrakah. Kljub slabemu vremenu je praznik zelo lepo uspel, ker smo lahko izrabili spodnje prostore doma.

V soboto zvečer je društvo poskrbelo za pustni ples v telovadnici ob

Katoliškem domu z ansambлом Adria kvintet z Opčin. Plesa se je udeležilo lepo število mladih, ki sodelujejo v društvu, prišli pa so tudi številni prijatelji in znanci iz drugih vasi na Goriškem. Ob poskočnih polkah in valčkih v izvedbi pridnih tržaških muzikantov smo urno zavrteli pete. Seveda ni manjkalo domačih klobas in pustnih slaščic. Opolnoči sta bili tudi tombola in nagrajevanje najlepših mask: nagradili smo najlepši par (predsednika Lincolna s

soprogo), najlepšo skupino (štiri klovne) in najlepšo posamezno masko (pomladno deklico). Veselje se je zavleklo pozno v noč.

Zadnji dan pusta je v vasi tradicija, da mladina »obrede« hiše. Letos je po vasi krožil voz z zapravljalcem denarja v Casinóju. Ti reveži so nabirali domača jajca, vino in domače dobrote za večerjo, ki je sledila »napornemu« dnevu.

HV

DAROV!

Družina Budin Spazzapan daruje v spomin na Zdenka 200.000 lir za KG, 100.000 za Pastirčka, 100.000 za skavte in 100.000 za duhovnijo sv. Ivana.

Za KG: v spomin na dragega moža, očeta in nonota Emila druž. Zavadlav 200.000; Neva Fonzari 50.000 lir.

Ob tretji obletnici smrti strica Leonarda Kosiča nečak Andrej z družino 50.000 lir za zbor Rupa Peč, 50.000 za Katoliški dom in 50.000 za slov. Karitas.

Peč. N.N. za cvetje v cerkvi 55.000 lir.

Za Kat. dom: Albina C.Z. v spomin rajnih 1.000.000 lir.

Za misijonarja Lisjaka: druž. Podveršič Franc ob krstu male Tamare 100.000 lir.

Za zvonik v Ospu: Zlobec Franc 300.000, Vodopivec Srečko 50.000, Vodopivec Just 200.000, Klambjan Štefanja 25.000, Novak Valerjo 50.000, Vouk Milja 100.000, Krašovec Sava 50.000, Lokatel Alma 50.000, Tul Lokatel Čelka 50.000, Krašovec Burga 50.000, Kofol Loredana 70.000, Vodopivec Vittorio 50.000, Bizjak Lovriha Vida 100.000, Krašovec Amalija 100.000, Kofol Mario 50.000, Vouk Aurelio 100.000, Smotlak Žerjal Jolanda 50.000, Tul Alojz 100.000, Stefančič Aldo 100.000, Tul Milan 50.000, Horvat Bruno 50.000, Cergol Mario 10.000, Vodopivec Miro 10.000, Žerjal Paula 10.000, Cok Draga 20.000, Vončina Franc 100.000, Kosmač Rafael 30.000, Lokatel Bruno 70.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: Vera Turk v spomin pok. Pjerine Blažina 50.000; M.B. 200.000; Bernarda Kuret v spomin pok. mame 50.000; Marija Petaros 20.000; Marija Žuljan za luč sv. Jožefa 30.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda Mandiča pri Domju: Angela Prašelj v spomin pok. sina Romana 100.000; Valerija Grizonič, Krmenka 20.000 lir.

Za cerkev sv. Uršule v Logu: Marija in Mario Pregarc v spomin pok. Erneste Komar in pok. Ivana Lovrečič 100.000 lir.

OBVESTILA

ACM - Gorica vabi k maši za cerkveno edinost v ponedeljek, 6. marca, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine. Na razpolago bodo ekumenski zborniki.

ŠOLA KRŠČANSKEGA ŽIVLJENJA - TEOLOŠKO PASTORALNI TEČAJ. V četrtek, 9. marca, bo ob 20. uri v mali dvorani pri Katoliškem domu tretje predavanje v sklopu letošnjih razmišljanj o krščanski veri. G. Viljem Žerjal bo govoril na temo: Verujem... v Jezusa Kristusa.

Širši odbor ZVEZE SLOV. KAT. PROSVETE se bo sestel v ponedeljek, 6. marca, ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

SVETA GORA. Tudi letos bo vse postne nedelje molitev križevega pota s Prevala z začetkom ob 14.30 pri prvi postaji in s sklepno sv. mašo v baziliki ob 16. uri.

Sprvo nedeljo v marcu prične ponovno obratovati redna avtobusna proga iz Stare Gorice (železniška postaja) z običajnim postajami na Sv. goro za dopoldansko sv. mašo ob 10. uri in popoldansko ob 16. uri. Sv. maše so v baziliki ob nedeljah in praznikih (tudi nezapovedanih) ob 8., 10., 11.30 in ob 16. uri.

RAZSTAVA IDRISKIH ČIPK. V četrtek, 2. marca, bodo ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici odprli razstavo idrijskih čipk, ki jo prireja Kulturni dom v sodelovanju z Občino Idrija ter Mestnim muzejem iz Idrije. Pokroviteljstvo te prireditve so prevzeli Pokrajina Gorica, Občina Gorica, Trgovinska zbornica, Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu ter Čipkarska šola iz Idrije. Omenjena razstava je bila pred časom predstavljena v Benetkah, in sicer v dvorcu Ateneo San Basso na trgu sv. Marka. Razstava bo odprta do 20. marca po naslednjem urniku: od 9.30 do 13. ure ter v večernih urah med različnimi kulturnimi prireditvami, nakar se bo od 25. marca do 8. aprila preselila v Beneško galerijo v Špeter.

OBČINA SOVODNJE OB SOČI. Deželno odborništvo za socialno skrbstvo organizira skupaj z združenjem ODA poletne kolonije za mladostnike iz potrebnih družin. Za prijave in informacije se lahko obrnete na tel. št. 882001 ali pa na socialno delavko na sedežu občine vsako soboto od 9.30 do 10.30. Rok

prijave zapade 1.4.1995.

NABREŽINA. V sredo, 8. marca, bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Nabrežini mesečno srečanje za versko poglobitev. P. Janko Hajšek bo govoril na temo: Kristus v današnjem svetu. Sledita razgovor in družabnost. Vljudno vabljeni vsi odrasli, zlasti starši naše mladine.

MAŠA ZA EDINOST. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda vabi vse svoje člane k maši za edinost, ki bo v ponedeljek, 6. marca, ob 17. uri v Marijinem domu v ul. Risorta. Sledi razgovor ob diapozitivih.

SSG - Trst. V gosteh SARAJEVSKI RATNI TEATAR: Safet Plakalo - Dubravko Bibanovič: ZAKLONIŠČE (SKLONIŠTE). Neposredno iz Sarajeva pretresljiva predstava-pričevanje o obleganem mestu ter vojni v Bosni in Hercegovini. V petek, 3. marca, ob 20.30.

V PETEK, 10. MARCA, bo ob 20. uri odprtje in blagoslovitev prostorov v ul. G. Gallina 5/III v Trstu, kjer ima svoj novi sedež Krožek za družbeno vprašanja Virgil Šček in kamor se je iz ul. Machiavelli 22 preselila tudi Slovenska skupnost. Slovenska skupnost vabi svoje člane, somišljenike in predstavnike k udeležbi.

PREŠERNOVA PROSLAVA V ŠKEDNJU bo v nedeljo, 5. marca, ob 16. uri v prostorih društva Ivan Grbec. Sodelujejo društvo Ivan Grbec, Dom Jakoba Ukmarja in Društvo Kolonkovec.

V okviru oddaje KAM VODIJO NAŠE STEZICE bo oddajala TV Koper v nedeljo, ob 18. uri, razgovor z odgovornimi uredniki Primorskega dnevnika, Radia TS A, Katoliškega glasa, Iskre in Novega lista.

Še na mnoga leta!

Za 80-letnico vošči obilnih milosti, zdravja in zadovoljstva

msgr. dr. Kazimiru Humarju

hvaležno verno občestvo v Števerjanu in na Jazbinah.

Rajonska konzulta za Pevmo, Štmaver in Oslavje prireja nastop štandreške dramske skupine s skoraj politično komedijo Janeza Povšeta

KANDIDIRAJ, LE KANDIDIRAJ!

režija Emil Aberšek

četrtek, 9. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici.

KATOLIŠKI GLAS
Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:
Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV